Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной февралиин 21-hээ гарана | № 155 (13950) | 1975 оной июлиин 4, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Республикын үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

КПСС-эй XXV СЪЕЗДДЭ БЭЛЭДХЭЛТЭЙ ДАШАРАМДУУЛАН, НИИТЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛХА ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой секретарь А. А. БАДИЕВАЙ хэhэн элидхэлhээ

ветскэ Союзай Коммунпартиин XXV съездые ха тухай тогтоол С-эй ЦК-гай апрелиин 5 он) Пленум баталан hэн. Энэ тогтоолые ма парти бүхы совет арад баясхалантайгаар уг-

ПСС-эй XXIV съездын этэ шиидхэбэринүүдые үүлхэ хэрэгтээ ороной ай ажахын туйлаhан ехэ лтанууд тухай элидхэл огтоо. Тиихэ зуураа Бу ороной ажалшад табан й түсэб бэелүүлхэ тэм э эдэбхитэй хабаадалса ь элирхэйлэн харуулаа. убликын промышлен ь үнгэрhэн дүрбэн жэ түсэбтэ даабаринуудые лэн дүүргээ. Түсэбhөө ур 86,5 миллион түхэ продукци худалдагдаа. жэлнүүдтэ промышлен үйлэдбэриин хэмжээн процентээр ургаа, ажа бүтээсэ 30 гаран про дээшэлhэн байна.

спубликын арадай ажа хүгжөөлгэдэ капиталь мололго нилээд ехэ бай Гүрэнэй предприятинуу болон эмхи зургаануу гол фонднууд үнгэрhэн эн жэлэй туршада 860 ион түхэригөөр ехэ бо Энэмнай урдахи дүр жэлэйхитэй сасуулбал, ахин ехэ болоhон жэ эй юм.

дөө ажахын материаль хническэ үндэhэ hуури эд бэхижээ. Энэ hалба техническэ талаар зэб үүлхэ хэмжээ партиин анай, хүдөө ажахын хү эрилэгшэдэй нэтэрүү ай аша туhаар колхоз н совхозууднай үерэй н ган гасуурай ушаруул хохидолые тэсэмгэй га ка, хүдөө ажахын про и бэлэдхэхэ хэмжээгээ элүүлжэ шадаа.

ряадай ажалшадай ма льна талаараа баяжа тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгы тогтоо. Эдэ жэлнүүдтэ манай республика дотор социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ гаргашалга 92,6 миллионhоо 112,5 миллион түхэриг хүрэтэр ургаа. Хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон колхознигуудай салин хүлhэнэй ехээр ургаhан тухай элидхэлшэ тогтоо.

Эдэ жэлнүүдтэ гүрэнэй предприяти болон эмхи зургаанууд 909 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэр ашаглалгада оруулаа. 30 гаран мянган айл байра байдалаа hайжаруулаа. Эд бараанай эрьесэ 40 процентээр ехэ болоhон, промышленна болон эдеэ хоолой хэрэгсэлнүүдые наймаалалга нилээд ургаhан байна.

Энэ жэлэй таба hарын туршада республикын промышленность түсэбhөө үлүүлэн 7 миллион түхэригэй продукци худалдаа. Колхоз болон совхозууд хабарай тарилгын хүдэлмэрине hайнаар үнгэргөө, мал ажалай продукцинуудые гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа мүн лэ бэелүүлээ.

Совет хүнүүдэй ухаан бодолой, соёл болбосоролой хүгжэлтэ хадаа манай общестбын ехэ туйлалтань болоно. Энэ талаар капиталис бүхы гүрэнүүдые ахин гараhан байнабди.

Үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг эмхи зургаануудай гол зорилгонь хадаа табан жэлэй үнгэрhэн жэлнүүдтэ ажалшадай туйлаhан ехэ амжалтые тодо hонороор хүн зондо ойлгуулха, тэдэнние бии байгаа дутуу дунданuудые усадхаха хэрэгтэ элсүүлхэ гол уялгатай болоhо. Тиигэжэ табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэг хангаха ушартай.

Эдэ бүхы зорилгонуудые шиидхэхэ зэбсэг хадаа социалис мүрысөөн болоно. Энэ жэлэй август hарада стахановска хүдэлөөнэй эхилhэнhээ хойшо 40 жэлэйнь ой гүйсэхэнь. Энэ гайхамшаг ёhо заншал мүнөө үедэшье үргэнөөр дэлгэрhээр байна. Мүнөө үедэ социалис мүрысөөн хадаа түүхэдэ урдань үзэгдөөгүйгөөр урган хүгжэжэ байна.

Социалис мүрысөөнэй манай республика дотор али зэргээр дэлгэржэ байhые элидхэлшэ олон жэшээгээр баримталан харуулаа. Партиин XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтаха зорилгоор ажалша коллективүүд абаhан уялгануудаа шэнэлнэ. Энэ хүдэлөөндэ прибор бүтээлгын заводой, гэр барилгын комбинадай, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой коллективүүд эхи табиhан байна. Тэдэнэй үүсхэлнүүд КПСС-эй обкомой бюрогоор hайшаан дэмжэгдээ. Эдэ үүсхэлнүүдые хүн зондо үргэнөөр ойлгуулха, коллектив бүхэндэ социалис шэнэ уялгануудые абхуулха, тэрэнние бэелүүлхын түлөө нэтэрүүгээр тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ мүнөө үдэрэй гол зорилго болоно.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ габшагай 25 вахта соносхохо гэhэн үүсхэл прибор бүтээлгын заводой бүхы цехүүдтэ зүбшэгдөө, шэнэ уялганууд абтаа. Мүнөө цех, бригада бүхэн эрхим шанартай продукци бага гаргашатайгаар бүтээхэ зорилготой ажалай бэлэг бэлдэжэ эхилээ. Коллективүүдэй абаhан уялгаяа хэр дүүргэжэ байhые харуулhан үргэн панно болон стенднүүд түхеэрэгдэнхэй.

Прибайкалиин аймагай Сэлэнгын модоной баазада, Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто, мүн бусад предприятинуудта мүн лэ социалис уялгын хэр дүүргэгдэжэ байhые харуулhан календарь байгуулагданхай.

Гэхэ зуура, иимэ хүдэлмэри газар бүхэндэ ябуулагдана гэхын аргагүй. Зарим предприяти, колхоз болон совхозуудта социалис мүрысөөнэй шэнэ гурим үшөө абтаагүй байhаар. Илангаяа Элхиин заhабарилгын заводой, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй цехүүд соогуур, барилгын талмайнууд дээгүүр ябахада, иимэ юумэнэй харагдадаггүй байhан тушаа элидхэлшэ шүүмжэлхы ажаглалта хээ. Бусад тээгүүршье социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ушардаг дутагдалнууд тухай олон жэшээ дурдаа. Тиихэтээ хамта республикын болон аймагуудай газетэнүүд, телевидени болон радио-дамжуулгын комитет табан жэлэй түрүүшүүлые, мүрысөөнэй манлайда ябагшадые hанаhанда хүрэмөөр харуулнагүй гэжэ тэмдэглээ.

— Социалис мүрысөө саашадань хүгжөөхэ хэрэг хадаа ажалай социалис журам баримталдагаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ зорилготой сэхэ хабаатай асуудал болоно. Ажалай журам бэхижүүлхэ, кадрнуудай хүдэлмэриhөө гаража ошолгые тон үсөөн болгохо гэхэ мэтын асуудалнуудые шиидхэлгэ гол шухала хэрэг болоно. Энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК Тула хотодо научно-практическа конференци үнгэргэhэн байна. Тульска областьдо энэ талаар ехэ дүршэл шудалагданхай. Хүмүүжүүлгын, экономико-үйлэдбэриин элдэб хэмжээнүүд эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. 1966 онтой сасуулбал, энэ областьдо хүдэлмэриин сагые хиидэ хаядаг ушар 2,3 дахин хороhон байна бшуу. Тэрэнэй ашаар жэл соо 20 миллион түхэригэй продукци бүтээхэ арга олдоhон байна.

Манай республикын предприяти болон ажахынуудта энэ талаар арга боломжо угаа ехэ. Гэбэшье илангаяа промышленность болон барилга дээрэ дутагдалнууд угаа ехэ байhаар. Партийна организацинууд, ниитын эмхинүүд ажалай социалис журам бэхижүүлхэ асуудалда hаналаа багаар хандуулдаг байhые элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ. Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, элидхэлшэ эдэ дутагдалнуудые усадхаха замуудые элирхэйлэн заабарилаа.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ материальна болон моральна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта элидхэлшэ анхаралаа хандуулhан байна. Энэ талаар манда дүй дүршэлшье бии болонхой. Социалис мүрысөөнэй гуримтай зохилдуулан, олонхи предприяти болон ажахынууд мүрысөөндэ илаhан түрүүшүүлдэ үндэр нэрэ зэргэ олгодог, тэдэнэй солые дуудан, ажалай алдар солын туг үргэдэг, дүрэ зурагуудынь хүндэлэлэй самбарта харуулагдадаг, үнэтэ бэлэгүүдые барюулдаг болонхой.

Гэхэтэй хамта социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа хүдэлмэрилэгшын журам, тэрэнэй муу аяг ааша анхаралда абтадаггүй ушарнууд үзэгдэнэ. Журамтайшье, журамгүйшье хүнүүдтэ адли тэгшээр шан барюулдаг баримта дайралдаад байдаг.

Эрхим хүнүүдые дэмжэхэ, урмашуулха зуураа, үйлэдбэриин коллективүүдтэ ушардаг ажалай журам эбдэхэ, социалис ёhо заншалда таагүй ябадал гаргаха ёhон бусад зүйлнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ ёhотой байhые элирхэйлээ.

Илангаяа ургажа ябаа залуу хүдэлмэришэдтэ анхаралаа онсо табиха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ илангаяа комсомолой организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, партиин съездын угтамжада абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ залуу үетэнние эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалда комсомолой организацинууд бүхы анхаралаа хандуулха уялгатай. Комсомолец бүхэн, залуу хүн бүхэн ажалдаа, hуралсалдаа hайнаар хандаха, коллективэй амжалтын түлөө харюусалгатай байhанаа мэдэрхэ зэргэтэй. Тэдэнэр ажалай үдэр бүхэнние ёhотойл габшагай хүдэлмэри болгохые оролдохо байна.

КПСС-эй XXIV съезд үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине саашадань улам hайжаруулха зорилгонуудые хараалhан байна. Съездын hүүлээр КПСС-эй ЦК энэ асуудалаар хэдэ хэдэн тогтоолнуудые абаа hэн. Эдэл документнүүд соо үзэл сурталай хүдэлмэриин гол шэглэл тодорхойлогдоhон шуу. Манай общестбын саашадаа хүгжэжэ байhан үе сагта үзэл сурталай хүдэлмэриин удха шанарай улам ургажа байhаниинь мэдээжэ.

Ушар иимэhээ үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине комплексноор шиидхэхэ шухала байhанда КПСС-эй ЦК партийна организацинуудай үмэнэ онсо эрилтэ табяа. Энэ эрилтэ КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Белоруссиин партийна организацида үзэл сурталай кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» тогтоол соо эли тодоор заагдаhан байна. Энэ тогтоол аймаг бүхэндэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Гэбэшье зарим организацинуудта тэдэнэй өөhэдынь хараалhан хэмжээ ябуулганууд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ США-гай СЕНАДАЙ ДЕЛЕГАЦИТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байhан сенаторнууд Г. Хэмфри, Х. Скотт түрүүтэй США-гай сенадай делегацитай июлиин 2-то Кремль соо уулзажа хөөрэлдэбэ.

Бүтэмжэтэй hайн, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-американ харилсаанай байдал ба тэрэнние саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ хоёр талын хүсэлэл оролдолгын ашаар совет, американ арадуудай аша туhада, бүгэдэ ниитын эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлгын аша туhада СССР-эй, США-гай хоорондын аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоон үргэдхэгдэжэ байна гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Советскэ Союз энэ хараа шэглэлээ шууд сэхээр үргэлжэлүүлхэ юм.

Адли тэгшэ эрхын, нэгэ нэгэнэйнгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, али алинайнгаа аша туhа сахиха гэhэн үндэhэ hуури дээрэ совет-американ харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ шухала гэжэ хоёр тала тэмдэглээ.

СССР-эй ба США-гай арадуудай хоорондын үгээ ойлголсолгын, хани хүршэ ёhоной харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ хоёр ороной хуули гаргадаг дээдын зургаанууд шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ онсолон заагдаhан байна.

Совет талаhаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Г. А. Арбатов, Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. И. Блатов;

американ талаhаа — США-гай конгрессэй сенаторнууд Губерт Г. Хэмфри, Хью Скотт, Абрахам Рибиков, Эрнест Ф. Холингс, Джон С. Кальвер, Роберт Морган, Гэри Харт, Птарик И. Лихи, Джебок К. Джавитс, Джеймс Б. Пирсон, Чарльз Г. Перси, Чарльз Метайес Джеймс Макклюр, Пит В. Доменичи, мүн США-hаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Дж. Стессел хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНЫЙ Э. Ю. ВИЛЬЯМСТЭЙ УУЛЗАА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байhан Тринидад ба Тобагын Премьер-Министр Э. Ю. Вильямстэй июлиин 2-то уулзажа хөөрэлдэбэ.

Бүтэмжэтэй hайн оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр талын харилсаае хүгжөөхэ асуудалнуудаар hанамжануудаа халан абалсаа. Тринидад ба Тобагын Премьер-Министрэй Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерэлгэ, тэрэнэй хэhэн хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ hайнаар нүлөөлхэ юм гээд этигэн найдажа байhанаа мэдүүлбэ.

Н. В. Подгорный, Э. Ю. Вильямс уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа мүн лэ хэлсэбэ. Тиихэдээ бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлгын аша туhада уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулха хэрэгые саашадань гүнзэгырүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэhэн байна.

(ТАСС).

В. БРАНДТ МОСКВА ЕРЭБЭ

Германиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ, ФРГ-гэй федеральна канцлер байhан В. Брандт hамгантаяа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уряалаар июлиин 2-то Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев hамгантаяа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. И. Блатов, Советскэ Союзhаа ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, КПСС-эй ЦК-гай секторнүүдые даагшанар Д. Н. Мочалин, Н. Н. Пухлов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн А. П. Бондаренко Шереметьевскэ аэродром дээрэ В. Брандтые угтаа.

ФРГ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Зам угтагшадай дунда байлсаба.

(ТАСС).

А. А. Громыкын Г. Киссинджертэй уулзаха болоhон тухай

Үгээ ойлголсоhоной үндэhөөр, хоёр талые hонирхуулhан асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэхын тула СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер байгша оной июлиин 10-11-дэ Женевэдэ уулзаха.

(ТАСС).

Түгэсхэхы жэлэй габшагай алхам

ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Ниитын малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ тон шухала зорилго манай республикын ажалшадай урда табигданхай. Тиимэhээ энэ талаар ямар хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ байhанаа тодоруулhан түсэбтэйгөөр хүдэлхэ шухала.

Захааминай аймагай совхозууд гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб hала амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, жэлэй эхинтэй жэшэхэ болоо hаа, мяха абалга 25,6 процентээр, hүн — 15,7 процентээр, ноохон — 20,5 процентээр дээшэлhэн байха юм.

Энэ амжалтануудаа улам арьбадхаха ёhотойбди гэжэ хадалиг Захааминай ажалшад hайн ойлгоно. Тиимэhээ арбадахи табан жэлэй түрүүшын убэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, үшөөшье горитой амжалтануудые туйлаха үндэhэ hуури табиха шухала бшуу.

Мүнөө үедэ үбhэ хуряалгада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. Техникэ заhабарилагдана, үбhэшэдэй звено, бригаданууд бүридхэгдэнэ.

Тэдэнэрэй урда табигдаха зорилгонууд нилээд горитой гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. 293 мянган центнер үбhэ бэлэдхэхэ, 300 мянган центнер силос, 57,5 мянган центнер сенаж дараха, 130 мянган центнер корнеплод ургуулжа абаха, 4470 центнер витаминна үбhэ гаргаха болоно бшуу. Тиимэhээ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхи гуримтайгаар, hайнаар үнгэргэхые хаа хаанагүй оролдоно. hүүлдэнь ажалайнь урагшатай байхада туhа хүргэхэ байhаниинь эли.

Ф. ДУДАРИЕВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Гааргын совхоз байгша ондо 19 мянган хониной ноохо хайшалха түсэбтэй. Энэ харюусалгатай хаhые богони болзорто, 14 үдэрэй туршада, дүүргэхын тулада совхозой бэрхэ хайшалагшад шэлэн табигдаhан, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэhэн байна. Мүнөө томодхогдоhон пунктда 100 гаран оньhон хайша хүдэлжэ эхилбэ.

Түрүүшын үдэр 1400 хониин хайшалагдаа. Иигэжэ нэгэ үдэр соо хонин бүриhөө дунда зэргээр гурбан килограмм ноохон абтаба. Механизатор Борис Гармаев түрүүшын үдэр 46 хони хайшалжа, бэрхэ хайшашан байhанаа харуулаа. Тиихэдэ нютагай hургуулиин 6—9-дэхи классуудай hурагшад хони шайшалалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түрэл совхоздоо туhална. Тэдэнэр энэ хүдэлмэридэ хамсыгаа шаман орожо, өөhэд хоорондоо мүрысэнэ. hурагшад Цыдып Галсанов, Бэлигтэ Доржиев Галя Жигжитова гэгшэд эдиршүүлэй дундаhаа шалгарна. Мүн гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Д. Хубулеева, Д. Раднаева, А. Цыбенова гэгшэд хони хайшалалгада hайнаар хүдэлнэ.

— Совхозоймнай арадай хинагшад ноохо hайнаар хайшалха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Ехэ, hайн шанартай ноохо хайшалжа, үдэрэйнгөө даабари дүүргэhэн хүнүүдтэ үдын хоол түлөөhэгүйгөөр үгтэнэ, хони хайшалагшадта үдэр бүхэн кино харуулагдана, — гэжэ совхозой главна зоотехник, арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Д. Г. Гомбоев хөөрэнэ.

Б. ДАРМАЕВ.
партиин Хурамхаанай райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

РЕПОРТАЖ

ОГОРОДШОДОЙ ОРОЛДОЛГО

Бури наана, hаял Хүрбэ голой хүүргэ гараад ябахада, харгын хоёр тээгүүр газар уhалжа байhан оньhон машинануудай уhаяа аяар дээгүүр дугаагтуулан сагаалхиса сажа байханъ эндэшье тэндэшье харагдана. Үнэгэтэй тосхонhоо холо бэшэхэнэ үргэлжэ нэлэнхы ногоон тарялан дээрэ сагаан, улаан, эреэн хубсаhатай эхэнэрнүүдэй эндэ тэндэ бүлэг-бүлэгөөрөө таhараад, юушьеб даа хэжэ байханъ баhал харагдаха юм.

— Энэ манай огородой гол газар гээшэл даа. Эндэ 98 гектарта овощ, үшөө 100 гаран гектарта куузику, 300 гектарта хартаабха ургуулагдадаг юм. Хэр угhаа хойшо Үнэгэтэйн шэмээшэгүүд ажалша бэрхэ, огородой эдеэ, хартаабха элбэгээр ургуулдаг гэжэ үнинэй суутай байhан зон ааб даа. Урдань эндэхи суута огородшод Лукерья Шурыгина, Акулина Мильгунова гэгшэд гектар бүриhөө 300—400 центнер хартаабха хуряадаг байгаа. Тэрэ үедэ огород дээрэхи хүдэлмэри ехэнхидээ хүнэй гараар хэгдэдэг бэлэй. Харин мүнөө овощ, хартаабха тариха, ургасын хойноhоо харууhалха, хуряажа абаха ажал оньhон машинын хүсөөр хэгдэнэ. Эндэмнай газар уhалха ДДН-45, ДДА-100 түхэлэй 24 оньhон түхеэрэлгэ хүдэлнэ ха юм, — гэжэ Онохойн совхозой парткомой секретарь А. М. Бузин хөөрэнэ.

Үнэхөөрөө эндэ ябаhан лэ газарта харгын хоёр тээгүүр захагүй гэхээр үргэн поли дээрэ капустын хүхэбтэр ногоон, куузику, хартаабхын ноб ногоон зурууд эшэнүүд жэрылдэнэ. Үшөө помидор, үгэрсэ, морхообой ургасашье харагдана.

Энэшье гайхалгүй. Онохойн совхоз республика дотороо овощ эгээл ехээр ургуулдаг, хото городой, хүдэлмэришэдэй тосхонуудай хүн зониие огородой эдеэгээр хангаха зорилготой ажахынуудай нэгэн ха юм.

Хэнэйшье мэдэhээр, манай эндэ овощ hайнаар ургуулха гээшэ нилээд хүшэрхэн, ажал ехэтэй хүдэлмэри болоно. Нэн түрүүн газарыень hайнаар үтэгжүүлжэ, уhалжа, хаhа саг соонь овощой үрэhэ тариха, рассада ургуулха, удаань тэрэнээ зүбөөр хээрэ hуулгаха, бүхэли зундаа хойноhоонь оролдосотойгоор харууhалха хэрэгтэй. Гансахан помидор, үгэрсэ, hайнаар ургуулхын тула хэды ехэ ажал хэрэгтэйб даа. Тэдэнние хабар, намарай хюрууhаа халхалха, элдэб хорхой шумуулhаа хамгаалхын тула үдэр бүри оролдохо болоно бшуу.

— Эхэнэрнүүдэйл, урин зөөлэхэн, шадамар бэрхэ гарай хүсөөр лэ овощ hайнаар ургуулагдадаг гээшэ. Харыт даа, мүнөө үдэр бүри 100 гаран хүн хүдэлжэ, огородой буртаг үбhэ гараар сэбэрлэжэ байна. Тэрэгүйгөөр аргагүй. Борной, культиватораар овощой, куузикугай, хартаабхын зурууд хоорондохиие элдүүрилжэ, буртаг үбhыень сэбэрлэбэшье, баhал тэрэнние гараар түүжэ хаягүйдэ лашье аргагүй байна, — гэжэ огородшодой звеное даагша, Ажалай Улаан Тугай ордено Александра Прокопьевна Мурзина хэлээ hэн.

Тэрэнэй звенодо 25 хүн хүдэлдэг. Бүхыдөө 48 гектар овощ ургуулна. Тэндэнь гол түлэб помидор, үгэрсэ, капуста, кабачки, мангир, свёкло ургуулагдадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Мурзинагай звено бүхы газарайнгаа гектар бүриhөө дунда зэргээр 230 центнер овощ абаа.

Нёдондо совхозойнгоо суута огородшон Ксения Ефимовна Спиридоновагай звенотой мүрысэжэ, абаhан ургасынгаа хэмжээгээр тэдэнhээ бага зэргэ гээгдээ hэмди. Байгша ондо гектар бүхэнhөө 250 центнерhээ бага бэшэ огородой эдеэ хуряахын түлөө тэмсэхэбди, — гэжэ Александра Мурзина хэлэнэ.

Эдэнэрэй мүрысэдэг нүхэр Спиридоновагай звено үнгэрhэн жэлдэ га бүхэнhөө 250 центнер үгэрсэ, помидор, гектарай 480 центнер капуста, 330 центнер мангир хуряагаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ хоёр звеногой огородшод хоорондоо мүрысэн, ургасынгаа буртаг үбhэ түүжэ, зурууд хоорондонь машинаар элдүүрилжэ, хэмэл бороогоор уhалжа, сүлөө тухайгүй хүдэлнэ.

hүүлэй хэдэн жэлдэ Онохойн совхоз овощ муу бэшэ ургаса абана. Хэрбээ 1972 ондо гектар бүриhөө дунда зэргээр 97,5 центнер огородой эдеэ хуряаhан haa, нёдондо га бүхэнhөө 247,5 центнер овощ ургуулаа. Энэ hалбариhаа ашаг олзошье горитой оруулна. Жэшээлхэдэ, дүрбэ-табан жэлэй саана совхоз овощ ургуулгаhаа жэл бүри 40—50 мянган түхэригөөр гарзатажа гарадаг hаа, харин үнгэрэгшэ жэлдэ огородой эдеэ гүрэндэ худалдахадаа 74,2 мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулаа. Овощойнь центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёhоор 11 түхэригтэ байха аад, үнэндөө 7 түхэриг 80 мүнгэтэ болоо hэн.

Байгша ондошье ажахын огородшод hайн үрэ дүн туйлахын тула мүнөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа гарган ажаллана.

М. НАМЖИЛОВ,
Загарайн аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист В. Ф. Пахомов.

Авторай фото.

ПАРЛАМЕНТАРИНАРАЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд США-гай сенадай делегациин гэшүүдтэй июлиин 2-то Кремль соо түгэсхэлэй хөөрэлдөө хэбэ.

СССР-эй ба США-гай хоорондохи соёлой харилсаае саашадань хүгжөөхэ тухай hанамжануудаа энэ хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэhэн байна. Гэгээрэлэй, спортын, искусствын талаар харилсаан hүүлэй жэлнүүдтэ улам үргэнөөр хүгжэжэ, совет-американ харилсаандахи шахардуу байдалые hулаилуулха арга олгоhон байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Байгаалиие сахин хамгаалха ба хоёр талые hонирхуулhан бусад асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондохи харилсаанай хэдэ хэдэн асуудалнуудые уулзалгада хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV СЪЕЗДДЭ БЭЛЭДХЭЛТЭЙ ДАШАРАМДУУЛАН, НИИТЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛХА ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой секретарь А. А. БАДИЕВАЙ элидхэлэй түгэсхэл

(Түгэсхэл. Эхниинь 1-дэхи нюурта).

Областной партийна организаци дотор 20 гара мянган агитаторнууд, политинформаторнууд, элидхэлшэд хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй ажал хүдэлмэриие һайжаруулхын тула партийна олон комитедүүд анхаралаа ходо хандуулжа байдаг. Улаан-Үдын авиационно заводой агитаторнуудаар гол түлэб коммунистнууд болон комсомолшууд хүдэлнэ. Гадна хүн зоной ажаһуудаг газарнуудаар ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зорилгоор үшөө нэгэ агитколлектив эндэ байгуулагданхай. Политинформаторнууд уласхоорондын байдалай, үйлэдбэриин экономикын, техническэ хүгжэлтын, коммунис хүмүүжүүлгын ба соёл болбосоролой асуудалнуудаар мэдээсэл хэдэг мэргэжэлтэй болонхой. Ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гурим эндэ тогтонижонхой. Агитатор, политинформатор болон элидхэлшэдэй һуралсалда горитой анхарал хандуулагдана. Агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые партком ба методическа совет һара бүхэндэ суглуулжа, коллективэй ажабайдал тухай тэдэндэ мэдээсэдэг, хэһэн хүдэлмэри тухайнь тоосооень зүбшэжэ байдаг гуримтай. Квартал соо нэгэ дахин бүхы агитаторнуудай семинар зарлагдадаг. Тэдэндэ теоретическэ асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдадаг, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха заабари үгтэдэг, түсэбтэ даабари болон социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай заводой хүтэлбэрилэгшэд агитаторнуудта хөөрэжэ үгэдэг байна. Имэрхүү хүдэлмэри политинформаторнуудтай мүн лэ үнгэргэгдэдэг. Квартал соо хэхэ хүдэлмэриин тематикые методическа совет тодорхойлжо үгэдэг юм. Һара бүхэндэ тэдэнэй хүдэлмэри согсологдодог, семинар болон конференцинүүд үнгэргэгдэдэг.

Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой агитколлектив 35 хүнһөө бүридэдэг юм. Тэдэнэй 20-ниинь үйлэдбэриин һалбаринууд дээрэ хүдэлмэри ябуулдаг, 15-ниинь колхознигуудай ажаһуудаг газарнуудаар ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэнэ. Парткомой дэргэдэ политинформаторнуудай бүлэг хүдэлнэ. Агитаторнууд неделидэ нэгэ дахин заатагүй ойлгууламжын хүдэлмэри колхозой гэшүүдэй дунда ябуулжа байдаг.

Гэхэ зуура Улаан-Үдэ хотын, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Баргажанай, Хэжэнгын аймагуудай партийна организацинуудай хүдэлмэридэ ушардаг дутагдалнууд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгы тогтоо. Агитаторнуудай, политинформаторнуудай дунда коммунистнууд болон комсомолшууд үсөөн байдаг. Жэшээнь, «Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй коллективтэ иимэ ушар тохёолдоно. Эндэ 1400 хүн ажалладаг юм. Харин агитаторнууд һунгалтын бэлэдхэлэй болложо байха үедэл хүдэлмэрилөөд, саашадаа ямаршье юумэ хэдэггүй байһаниинь элирүүлэгдээ.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо политическэ мэдээсэл хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Эндэхи партийна организацида 120 коммунистнууд бии юм. Теэд тэдэнэй олонхинь партийна ямаршье даабаригүй байһан ушар элирхэйлэгдээ. Тэндэ оройдоол 24 агитатортай. Тэдэнэй миил 6-ниинь КПСС-эй гэшүүд. Агитаторнуудтай саг үргэлжын хүдэлмэри партком ябуулдаггүй гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлээ.

Үсөөхэн хүдэлмэрилэгшэдтэй коллективүүдтэ политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Нютаган болон эдеэ хоолой промышленностиин, ажаһуудалай эрилтэ хангалгын, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон коммунальна ажахын эмхи зургаануудта иимэ дутагдал илангаяа ушардаг байна. Партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри иигэжэ һулаар ябуулдаг байһаниинь ехэ гэмшэлтэй гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Улаан-Үдэдэмнай һаяхан ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгын байшан ашаглалгада үгтөө һэн. КПСС-эй обкомой пропагандын таһаг тэндэхи коллективэй ажалшадай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэреэр һонирхоһон байгаа. Үнэндөө эндэ хүмүүжүүлгын бодото хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу байгаа. Олон цехүүдтэ агитаторнууд болон политинформаторнууд огто үгы. Хүтэлбэрилэгшэд алибаа асуудалаар ажалшадтаяа хөөрэлдэдэггүй байһаниинь элирхэйлэгдээ. Ажалшадые һайнаар хангаха, журам бэхижүүлхэ, хүдэмэриин шанар һайжаруулха асуудалнуудта эндэ анхарал хангалтагүйгөөр табигдадаг байһаниинь тодорхойлогдобо.

Имэрхүү байдал худалдаа наймаанай байшангай, «Баргузин» ресторанай, «Саяны» столовын, Ивалгын кондитерска фабрикын, ЛВРЗ-гэй ажаһуудалай - коммунальна таһагай, «Силуэт» ательегэй коллективүүдтэ үзэгдэнэ. Эдэ коллективүүд тиимэ багашье гэхээр бэшэ, тус бүридэнь 100—100 гаран хүнүүд ажалладаг юм.

Ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, зарим партийна комитедүүд хүн бүхэнтэй хүдэлмэри ябуулха асуудалые тоодоггүй байна. Энээнһээ болоод зарим хүнүүд партийна организацин хараанһаа алдагдана бшуу.

Энэ ушарһаа уламжалан, элидхэлшэ хүн зоной ажаһуудаг газарнуудта ниитэ политическэ хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха асуудалда анхаралаа табяа. Агитталмайнуудай, клуб, библиотекэ болон паркнуудай хүдэлмэриие гуримшуулха, һайжаруулха тон шухала байһаниинь элирнэ.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, элидхэлшэ лекционно пропагандын асуудалнуудта тогтоо. Тиихэдээ хүдөө ажахын, научно-техническэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ пропаганда һайжаруулха шухала байһан тухай тогтоо.

КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо республикын партийна организацинууд ажалша коллективүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха асуудалда анхаралаа онсо табяа. Партиин районно олонхи комитедүүд хадаа эхин организацинуудай үүргэ улам дээшэлүүлхэ талаар али олон хэмжээнүүдые абаа. Энэ талаар Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта тогтонижоһон хүдэлмэриин дүй дүршэлые элидхэлшэ үргэнөөр харуулһан байна. Мүн тэрэшэлэн «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, мүн тэрэшэлэн олон колхоз, совхозуудай коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэдэг байһые тэмдэглэхэ зуураа, зарим тээгүүр энэ шухала хэрэгэй хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг байһые элидхэлшэ онсолон харуулаа.

Үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые олоор хабаадуулха, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр элсүүлхэ асуудалай ехэ удха шанартай байһые элидхэлшэ тэмдэглээ. Тиихэдээ үйлэдбэриин коллективүүдэй ажал ябуулгын хэр байһан тушаа ажалшадта мэдээсэжэ байха гээшэ мүн лэ ехэ удхатай хэрэг гэжэ тэмдэглээ. Тиимэһээ партийна, советскэ болон ажахын хүтэлбэрилхы тушаалтад ажалшадай дунда политическэ, экономическа асуудалнуудаар ходо хөөрэлдөө эмхидхэжэ, түсэбтэ даабаринуудай, абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тушаа ходо мэдээсэжэ байдаг гуримтай болонхой.

Гэхэ зуура энэ хэрэгтэ тааруугүй жэшээнүүд үзэгдэдэг. Жэшээнь, Улаан-Үдын шэлэй заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд политическэ асуудалаар лекци болон элидхэл хэдэггүй байна. Иимэ жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Саашадаа хүтэлбэрилэгшэд гээшэ ажалшадай үмэнэ саг үргэлжэ үгэ хэлэжэ байха уялгатай гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди.

Харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар хэрэглэхэ асуудалнууд тушаа элидхэлшэ тогтоо. Тиихэдээ энэ хэрэг республикын зарим аймагуудта, мүн Улаан-Үдэ хотодо яһала һайнаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглээ. Илангаяа Загарайн, Кабанскын, Октябрьска районуудта, локомотивна деподо, «Теплоприбор», авиационно, цементын заводуудта энэ хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Эндэ харуулан ойлгуулха агитаци эрхилхэ тусхай соведүүд байгуулагданхай юм. Энэ хэрэгэй шанар болон удхыень улам һайжаруулха асуудалда партийна организацинууд анхаралаа ехээр табина.

Гэхэтэй хамта партиин зарим райкомууд, партийна эхин организацинууд харуулан ойлгуулха агитациие тоодоггүй, һайжаруулха гэжэ оролдодоггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн жэлнүүдтэ республикын соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай материальна үндэһэ һууринь нилээд бэхижээ. Ганса 1974 ондо республикын культурые хүгжөөлгэдэ 8 миллион шахуу түхэриг бюджедээр һомологдоһон байна. Энэмнай 1970 онойхитой жэшэбэл, 50 процент дээгүүр болоно. Республика дотор мүнөө үедэ 600 гаран клуб, культурын ордон болон байшангууд, 1119 библиотекэ, дүрбэн музей, мүн тэрэнэй 5 филиал хүдэлжэ байна. Культурын эдэ эмхи зургаануудта 2800 хүн хүдэлнэ. Мэргэжэл шадабариньшье яһала дээшэлнэ.

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһаг апрель һарада хүдөөгэй зарим клуб, культурын байшан болон бибнотекэнүүдэй хүдэлмэри шалгажа үзэһэм байгаа. Тэдэнэй олонхинь хүдэлмэреэ тусхай шэглэлтэйгээр, түсэбэй ёһоор, удха түгэлдэрөөр ябуулдаг байһаниинь элирээ. Доодо Ториин культурын байшан, Хэжэнгын аймагай Иннокентьевкын ба Загаһатын, Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын, Кабанскын аймагай Шергинскын соёлой байшангууд һайнаар хүдэлэгшэдэй тоодо ороно.

Хориин, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Бэшүүрэй аймагуудай, мүн республиканска библиотекэнүүдэй һайн хүдэлмэри элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Мүн тэрэшэлэн кинофикациин болон кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа үрэ дүн нилээд һайжаруулаа. Дүй дүршэлөөр баян болоһон киносетиин дирекцинүүдэй хүдэлмэри магтагдаа.

Соёл культурын эмхи зургаанууд бултадаа мүнөө үеын эрилтые харюулмаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхын аргагүй байһые элидхэлшэ тэмдэглээ. Түнхэнэй, Прибайкалиин, Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай культурын эмхи зургаануудай олонхинь хангалтагүйгөөр х нэ. Жэшээнь, 1974 туршада Баргажанай гай клуб бүхэн миил 6 жээ ябуулгануудые гэһэн байха юм. Тэдэ удха һөөл бэшэ байшоо.

Социалис мүрысөөнэй сые харуулха, эрдэм кын, техникын амжалт лоп үйлэдбэриин түрүү дүршэл, шэнэ ёһо за дэлгэрүүлхэ асуудалда нэр анхаралаа мууса таб Тиигээд элидхэлшэ культурын эмхи зургаа дай хүдэлмэриие саашадань улам һайжаруулха зор нууд тушаа тогтоо.

Томо барилгануудай, гаяа БАМ-ай болон Гу озерскын ГРЭС-эй бар нууд дээрэ хүдэлдэг ажа дай дунда ниитэ поли скэ хүдэлмэри үргэ ябуулха шухала байһан шаа онсолон тэмдэглэгдэ

КПСС-эй XXV съе бэлдэжэ байха үедэ рес ликын болон аймагай тэнүүдэй тэрэшэлэн те дени болон радиогой лүүлхэ зорилгонууд ту элидхэлшэ дэлгэрэнгы тогтоһон байна. Тэд съездэ бэлэдхэлые үргэлжэ харуулжа ха, манай партиин хы совет арадай ю хи табан жэлнүүдтэ лаһан ехэ амжалтые дорхойгоор тунхаглаха. Ю жэлэй түсэбтэ даабари дые дүүргэхэ, съездын дэлэлдэ абаһан социа уялгануудаа амжалтатай бэелүүлхэ тэмсэлдэ ажа дые үргэнөөр элсүүлхэ а далда тон анхаралтайга удха шанартайгаар хаб далсаха уялгатай байһы элирхэйлээ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ

Һүүлээрнь КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиевай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ эхилээ.

КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь **В. И. Трофимов** зүблөөндэ хабаадагшад соо һоо эгээл түрүүшээр ендэртэ гаража, үгэ хэлэбэ. — Ойлгууламжын хүдэлмэри аймагайнгаа ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар ажалдаа амжалтануудые туйланабди,—гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Зэдын аймагай малшад болон таряашад юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Гүрэндэ мяха, һү, ноохо, үндэгэ тушааха 4 жэлэй түсэб холо үлүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, үндэгэ тушааха талаар үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 144 процентдэ хүргөөбди. Юһэдэхи табан жэлэй 4,5 жэлэй туршада 2 мянга гаран гектар шэнэ газар хахалагдаһан байна. Ниитын малые үбһэ тэжээлээр һайнаар хангахын тула хэмжээнүүд бэелүүлэгдэдэг байгаа. Партиин райкомой пленум, дээрэ энэ асуудал хэдэн удаа харагдаһан, зохихо тогтоолнууд баталан абтаһан, тэдэнь эрид зоримгойгоор бэелүүлэгдэжэ байна. Партиин райком ба аймгүйсэдком аймагай луговодуудай зүблөөе зарлажа, тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые шагнаһан, түрүүшүүлэйнь дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохын тула оролдоһон байна.

Юрэнхыдөө, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда тараахын, ажалшан бүхэнэй харюусалга улам дээшэлүүлхын түлөө аймагай партийна организаци тэмсэнэ. Зэдын аймагай суута хонишод, Социалис Ажалай Геройнууд Г-С. Г. Цыремпилова, Г. Л. Рабдаев болон бусадай нэрэнүүд республика соомнай мэдээжэ болоһоор үнинэй. Гэхэтэй хамта, хэдэн арбаад залуу хонишод ажалдаа эрхим амжалта туйлана. Үнинэй, бэрхэ һаалишад, хонишодой дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэхын тула үлхөө хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэбди. Дүй дүршэл тухай тусхай хуудаһа хэблэн гаргаха, фермэнүүд, отарануудай коллективүүдэй ажалые хоёр талаһаа шалгаха, залуу малшадые үнинэй малшадтай уулзуулха, ажал хүдэлмэри тухай нүхэр ёһоной, налгай хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ гэхэ мэтэшэлэн олон ондоо хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Аймагай малшад ба таряашадай дунда хэдэн зуугаад агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнууд, пропагандистнууд ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулна. Үзэл сурталай хүдэлмэриие райком гол анхаралдаа байлгана. Ушар тиимэһээ партийна эхин организацинуудай, парткомуудай секретарьнарые, агитаторнуудые, политинформаторнуудые ходо суглуулжа, тэдэнэй урдахи зорилгонуудые тодорхойлжо үгэдэг.

Ниитэ политическэ хүдэлмэри ажалшадай дунда үргэнөөр, улам һайнаар ябуулхын тула партийна организаци бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байха гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

— Улаан-Үдын Советскэ районой ажалшад КПСС-эй XXV съездые зарлаха тухай мэдээсэлые баяр баясхалантайгаар хүлеэн абаад, түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэжэ эхилээ — гээд, КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь **Г. К. Ячменёва** үгэеэ эхилбэ. «Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй, «Электромашина» заводой болон бусад коллективүүд юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Юһэдэхи табан жэлэй өөрын түсэбүүдые дүүргэһэн хүдэлмэришэд хэдэн зуугаад болонхой. Түрүү хүдэлмэришэд өөрынгөө дүй дүршэлдэ залуу хүдэлмэришэдые һургана. Тиигэжэ бүхы коллективээрээ ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэл үргэдэнэ. Хүдэлмэришэдэй суртал бодол, ухаан мэдэрэл жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Ниитэ политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри энэ хэрэгтэнь нүлөөлнэ. 12 мянган хүдэлмэришэн коммунис ажалай һургуулинуудта ябана. Район доторхи 132 агитколлектив ойлгууламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда үдэр бүри ябуулна. Тиихэдэ хэдэн зуугаад политинформаторнууд, лекторнүүд ниитын хүдэлмэридэ хабаадажа байдаг. Тэдэнэр ажалай нөөсэ, арга боломжонуудые элирүүлхэ асуудалда, теоретическэ асуудалнуудые бодото ажабайдалтай нягта холбоотойгоор тайлбарилха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг юм. Советскэ районой олон хүн эрдэм мэргэжэлээ, теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэ. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ 137 хүн марксизм-ленинизмын үдэшын университет дүүргэжэ, алишье талаараа бэлэдхэл һаинтай болоод, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо тэмэжэ ерээ.

Район доторнай залуушуул олон юм. Аяар 18 мянган комсомолшууд промышленна предприяти болон эмхи зургаануудта ажаллана. Залуу үетэниие совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, тэдэниие бултыень дунда һургуули дүүргүүлхэ, сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглэхэ арга олгохо болон бусад асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ партиин Советскэ райком анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байдаг. Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, түрэл партиингаа XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтаха зорилгоёо Советскэ районой ажалшад нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байха гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

КПСС-эй Хориин райкомой секретарь **Д. Д. Дагбаев** үгэ хэлэхэдээ, үзэл сурталай хүдэлмэриие саашадань улам һайжаруулха, энэ хүдэлмэриин аша үрые дээшэлүүлхэ асуудалда тогтобо.

— Аймагайнгаа ажалшадые бидэнэр хамтадхамал түсэбэй ёһоор хангадаг, тэдэнэй ажал хэрэгтэ эдэбхитэй ниитэ политическэ хүдэлмэреэ нүлөөлдэг болонхойбди, — гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Агитбригадануудэнэние хангадаг гол хүсэниинь болоно. Агитбригадануудай бүридэлдэ агитатор гү, али лектор, соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд, ажаһуудал хангадаг комбинадай хүнүүд оролсодог юм. Тэдэнэр урид табигдаһан, аймагай газетэдэ тунхаглагдаһан түсэбэй ёһоор холын гүүртэнүүд ба отаранuудта хүрэжэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, концерт табидаг, худалдаа наймаа эмхидхэдэг, тэдэниие хангадаг байна. Агитбригадын концертнүүдэй номернуудынь олонхи ушарта түрүү һаалишад, хонишодто зорюулагдаһан байдаг юм. Гэхэтэй хамта фермэ, бригадануудта түхеэрэгдэһэн харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые шэнэлдэг, түрүү дүй дүршэл тухай кинофильм харуулдаг, орон доторхи, мүн уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөөнүүдые хэдэг заншалтай.

Фермэ ба бригада бүхэндэ улаан булан байха ёһотой. Улаан булан хадаа ниитэ политическэ хүдэлмэриин түб урданшье байһан, мүнөөшье байха зэргэтэй. Энэ талаар «Георгиевский» совхоз бултанда жэшээ боломоор. Тус совхозой фермэ, отара, бригада бүридэ улаан булан түхеэрэгдэһэн, тэндэнь харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, газетэ, журналнууд элбэг байдаг, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэһэн самбар, бюллетеньнүүд сооһоо ямараар ажаллажа байһан тухайнь бэлэхэнээр мэдэжэ абахаар юм. Тодорхойлон хэлэбэл, «Георгиевский» совхозой улаан булангууд ниитэ политическэ хүдэлмэри коллектив соогоо ябуулхада зохисотой газар болонхой. Гэхэтэй хамта Хориин совхоз тухай тиимэ юумэ хэлэжэ боломоор бэшэ.

Гэр байрадань ошожо, ажалшадай дунда ниитэ политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Аймагай түб 24 микрорайон болгогдожо хубаагданхай. Тэдэ микрорайонуудта агитаторнууд табигданхай, саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Ажалшан, айл бүхэнтэй ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байха гэһэн заабари агитаторнуудта, политинформаторнуудта үгтэдэг юм. Юрэнхыдөө, политическэ хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ шухала болонхой. Энэ талаар зарим тэды хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байнабди. Лекционно хүдэлмэри аймаг дотор муу бэшээр табигданхай. Тусгаар «Лекторэй үдэр» тогтоогообди. Тэрэ үдэр бүхы лекторнууднай ажалшадай урда лекци уншадаг юм.

Хориин райком ажалай түрүүшүүлые (һаалишад, хонишод, модошод гэхэ мэтэ) хирэ-хирэ болоод суглуулдаг. Тиимэ уулзалганууд дээрэ социалис уялганууд баталан абтадаг, түрүү хонишод ба һаалишад дүй дүршэлөө хубаалдадаг, зорилгоёо тодорхойлдог юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри саг зуурын хэрэг бэшэ. Энэмнай саг үргэлжэ ябуулха, орёо ажал гээшэ. Тиимэһээ үнгэргэһэн лекцинүүдэй, хөөрэлдөөнүүдэй тоогоор энэ хэмжээ ябуулгые сэгнэхын аргагүй байдаг. Ушар тиимэһээ үзэл сурталай хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар, комплексноор ябуулха шухала гэжэ тэмдэглэхэ зорилго табигдана.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь **М. Г. Семенькова** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, комбинадай коллективэй ажал хэрэг тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө тус комбинадай 700 гаран хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна. Олон хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нөөсэ, арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэхэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргана, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абана, гээгдэлдэ ороһон участогуудта туһалха тухайгаа мэдүүлээ. Мүнөө комбинадай коллективтэ халуун хаһа эхилбэ. Республикын ажахынууд хэдэн мянгаад тонноор «сагаан алтаяа» комбинадта тушаажа эхилээ. Энэ үедэ комбинадай хүдэлмэришэдэй зүгһөө хүсэеэ элсүүлхэ, энэ хаһые шадамараар дабажа гараха зорилго табигдана гээшэ. Ушар тиимэһээ комбинадай партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд коллективэйнгээ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэһэн зорилгоёо бэелүүлнэ. Жэшээлхэдэ, дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн бригаданууд ажалай талаар һулашаг бригадада, гээгдэлдэ ороһон хүдэлмэрилэгшэдтэ туһална. Гэхэтэй хамта, комбинат соогоо залуу хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал эмхидхээбди. Тэрэмнай «түрүү дүй дүршэлэй һургуули» гээд нэрлэгдэһэн байна. Залуу хүбүүд, басагад иимэ һургуулида ябахадаа, хүмүүжүүлгын, мэргэжэлээ дээшэлүүлгын шатые дабажа гарадаг байна бшуу.

Мүнөө КПСС-эй XXV съездые угтуулан абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүдэлөөн комбинат дотор дэлгэржэ байна. «КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ бригадын» нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө бригаданууд хоорондоо мүрысэнэ.

Комбинат дотороо манай партийна организаци социалис мүрысөөе улам үргэдхэжэ, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ниитэ политическэ хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэбди, гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

— Радио, телевидениин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байбашье, кинофильмүүдые харагшадай тоо һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр хороогүй байһаар, — гэжэ республикын кинофикациин управлениин начальник **К. Е. Маслов** үгынгөө эхиндэ хэлэбэ. Кинофильмүүдэй хүмүүжүүлхы удха шанар бултанда мэдээжэ. Зүгөөр кинофильмүүдые тоодоггүй ушар эндэ тэндэ дайралдана. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай клубууд соо үбэлэй үедэ кино харахань бэрхэтэй байһан. Юундэб гэхэдэ, эдэ клубуудынь түлеэгээр дуталдадаг, хүйтэн сиидэгэр байдаг байгаа. Энэ дутагдалынь мүнөө жэлдэ усадхагдаха ёһотой. Бусадшье аймагуудта иимэ ушарнуудай дайралдахагүйн түлөө хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон зааба.

Республикын кинофикацинн хүдэлмэрилэгшэд партиин XXV съездые угтуулан, социалис уялгануудые баталан абана. Мүнөө республикын киномеханигуудай 10 гаран процентнь юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэнхэй. Тэдээндэ «Эрхим киномеханик», «Эрхим кинофикатор» гэһэн нэрэ зэргэнүүд олгогдодог ба бусадшье урмашуулгануудта хүртэдэг юм.

Үгэ хэлэгшэ үшөө зарим тэды дутагдалнууд дээрэ тогтоходоо, Улаан-Үдын үхибүүдэй кинотеатрай байра тухай асуудал шиидхэхые партийна ба совет органуудта дурадхаба. Тиихэдэ городой ехэ кинотеатрнууд соо кондицированнэ агаар бии болгохо түхеэрэлгэнүүдые тодхохо тухала гэжэ хэлэһэн байна.

Республикын һургуули бүхэндэ өөрын киностудинуудые бии болгобол, зохид һэн гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Һүүлээрнь Захааминай аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша **М. Б. Хабитуева** үгэ хэлэхэдээ, аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. Клубууд болон культбазанууд ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулдаг түбүүд гээшэ. Ушар тиимэһээ соёлой эдэ эмхи зургаануудые харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангаха, һайнаар шэмэглэхэ, хүн зоной хододоо дуратайгаар суглардаг газар болгохо гээшэ партийна,комсомолой, профсоюзай организацинуудай, соёлой болон үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь болоно. Захааминай аймагай ажахынуудай клубууд соо уулзалганууд, уран һайханай концертнүүд болоно, лекцинүүд үнгэргэгдэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Закаменск хотын больницын агитбригадын ажал хэрэг тухай һураг суу холуур таранхай. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной урда лекци уншадаг, агитбригадань концерт харуулдаг. Зунай үедэ малшадай холын гүүртэ, отарануудта эмээл морёор ошодог гээшэбди. Тиихэдээ нооһо хайшалалгын, үбһэ, таряа хуряалгын халуун хаһын болоходо, ажалаа улам үргэдхэдэг байнабди. Аймагай агитбригадынхид Михайловка тосхондо концерт харуулдаг, агитационно үдэлмэри ябуулдаг. Өөрынгөө ээлжээндэ Михайловкын «артистнууд» Хамниин совхоз ошодог байна.

Хүдөөгэй клуб бүхэн өөрын түсэбтэй. Тэрэ түсэбэйнгөө ёһоор, хуулиин наһа хүсэгшэдтэ баярай оршон байдалда паспорт барюулха, түрүүшын буураздаагай һайндэр, асуудал харюугай үдэшэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг юм.

ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомой секретарь **В. В. Котов** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ: манай аймагай залуушуул, республикын бүхы ажалшадта адляар, партиин XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын, юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл хаа хаанагүй һайнаар ябажа, комсомолшуудай эдэбхи үүсхэлые, тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлээ. Комсомолой хамтын суглаанууд дээрэ «Комсомолой билет», «Комсомолойшни даабари» гэһэн темэнүүдээр нилээд шухала хөөрэлдөөнүүд болоһон байна. Оймороой, Кабанскын совхозуудай комсомолой комитедүүд документнүүдые һ гэлгэдэ һайнаар бэлдэ байгаа.

Комсомол-залуушуулай бригада аймаг дотор тоо доно. Тэдэнэй дунда ни политическэ, хүмүүжүүлг ойлгууламжын хүдэлм гэмгүй һайнаар ябуулагд Аймаг соомнай бүхыдөө лектор юм. Тэдэнэй 10 центнь залуушуулай тем зорюулагдаһан лекци ун на.

Комсомолшуудай хар салга дээшэлүүлхэ зори тойгоор хамтын суглаан дээрэ комсомол хүбүүд, ба гадай ямараар ажаллажа б һан тухай тоосоое шагна байнабди. Комсомолшуу даалгагдаһан ажалай ту харюусалга дээшэлүү эдэбхи үүсхэлыень бадар ха гэһэн зорилго манай к сомолой организаци бэелү жэ байнхай. Юһэдэхи таб жэлэй түсэбүүдые аймаг мнай ажалшад амжалтата гаар дүүргэжэ байна. Т амжалтануудта манай ору һан хубита бии гээд омогг хожо байһанаа үгэ хэлэгш элирхэйлбэ.

Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газет редактор **С. А. Цыбиков** ү хэлээ. Аймагай газетэнүүд редакторнуудай, һүүлээрн хүдөө ажахын таһагууды даагшанарай зүблөөнүүд б ложо, аша туһатай хөөрэ дөөнүүд болоо һэн гэжэ тэ дэглэбэ.

Гэхэтэй хамта бурхан ш жанда эсэргүү пропаганд һула гэжэ тэмдэглээ. Энэ д тагдал усадхаха зорилгоо хэдэн дурадхал оруулаа.

ПАРТКОМОЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

ЛАТВИЙСКА ССР. Техническэ дэбжэлтэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ Ригын туршалгын технологическа талаар хангалгын заводой гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Түсэбтэ табан жэлэй эхиндэ предприятиие техническэ талаар һэльбэн шэнэлэлгын түсэб табигдаһан байна. Коммунистнуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар тэрэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Заводой коммунистнууд — республика доторсо социалис мүрысөө үүсхэгшэд хубиингаа табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Цехүүд дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ашаар жэл бүри ажалай бүтээсэ 6 гаран процентээр дээшэлүүлэгдээ. 30 коммунист мүнөө 1976 оной тоосоогоор ажаллана. Заводой хамтын суглаан дээрэ һаяхан «КПСС-эй XXV съездэ бэлэдхэлэй үедэ бүри эршэтэйгээр ажаллаха» гэһэн уряа коммунистнууд гаргаһан байна. Жэлэй дүүрэтэр уттамжын түсэбһөө гадуур 50 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ заводой коллектив шиидэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь-мүлигшэ, коммунист Леонид Созонов XXV съездын хүндэлэлдэ жэлэйнгээ даабариие октябриин 28-да дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Заводойнгоо радиогоор үгэ хэлэхэдээ, тэрэ предприятиин коммунистнууд болон бүхы коллективые тэрэнэй үүсхэлые дэмжэхыень уряалһан байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёлшод—БАМ-ай барилгашадта

АГУУ БАРИЛГЫН ЗАМУУДААР

Гүн тайгын дундуур самсаалтан гараха Байгал-Амарай түмэр замай барилга эршэтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байна. Хүнэй хүлөөрөө гэшхээгүй хүбшэ тайгын дундуур мүнөө сагай агуу барилга хэжэ байгшадые, эршэтэ ажалай хүбшэргэй татагшадые али бүхы талаар гүйсэд һайнаар хангаха шухала. Ургаа хабсагайе сохин унагаажа, ...улын дундуур харгы татагшадые соёлой талаар хангалга тухай хөөрэжэ үгэхыень Буряадай АССР-эй культурын министр П. Н. Нимаевта хэдэн асуудалтайгаар хандаабди.

— **БАМ-ай барилгашадые ...лой талаар хангалга хайн гэжэ бэелүүлэгдэнэб?**

— Энэ харюусалгатай ...удалнуудые шиндхэлгэдэ ...ай соёлшод саг үргэлжэ ...итой анхарал хандуулжа, ...а бэшэ хүдэлмэри ябуул... байдаг. КПСС-эй Буряа... обкомдо баталагдан аб... ...ан түсэбэй ёһоор, барилга... ...дые соёлой талаар хан... ...та эмхидхэгдэнэ. Энэ то... ...хой түсэб дотор искусст... ...и, культурын ажал ябуу... ...шадай, музейнүүд болон ...офикацийн хүдэлмэрилэг... ...эй хэхэ хүдэлмэри гүйсэд ...алагданхай.

— **Республикымнай театр...дай артистнар эндэ ехэ ...гэ дүүргэжэ байгаа ёһо...**

— Ленинэй орденто оперо ... баледэй театрай бүлэг ...истнар БАМ-ай барилга... ...та ошожо хэдэн концерт ...уулаа. Дуушад Л. Шобо..., В. Батуев, В. Буру... гэгшэд хонгёо һайхан ...нуудые гүйсэдхэн, ...гшадай магтаал һай... ...лда хүртөө. Буряадай ...ро ба баледэй театрай ...алтын түүхэ тухай һо...олтой лекци В. Бамба...енов уншаа. Мүн Эсэгэ ...ноо хамгаалгын Агууехэ ...н тухай РСФСР-эй театр...дай сценэ дээрэ табигда... зүжэгүүд тухай лекци ...агдаа. Гүрэнэй ород драмын театрай артистнар барилгашадта айлшаар ошожо, зүжэг наадаяа харуулжа ерэһэн байна. Тэдэнэр Э. Брагинский, Э. Рязанов гэгшэдэй зохёоһон «Сослуживцы», Ю. Мокреевэй «Королева тюльпанов». Провотовой бэшэһэн «Цыганы» гэһэн зүжэгүүдые барилгашадта зорюулаа. Тус театрайхид М. Рощинай зохёоһон «Валентин и Валентина» гэһэн зүжэгөө харуулхаяа һаяхан мордоо. Туркмениин ССР-һээ ерэһэн «Оазис», мүн «Веселый калейдоскоп» гэдэг концертно-эстрадна бүлэгүүд барилгашадай урда 21 концерт табяа. Эдэ концертнүүдые 4 гаран мянган ажалшад харан байха юм. Эдэ зүжэгүүд, концертнүүд барилгашадай тосхонуудай һууриж аһан Дабаан, Муя, Усть Муя гэһэн газарнуудта харуулагдаа. Иимэ концертнүүд клубууд дотор, майхан соо табигдадаг байгаа.

— **Уран һайханай бүлгэмүүдэй гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна гү?**

— Республикымнай хойто аймагуудай соёлой гуламтануудай уран һайханай бүлгэмүүдэйхид барилгашадта саг үргэлжэ концерт наада харуулжа байдаг. Мүн хотымнай соёлой ордоной уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд барилгашадта айлшаар ошожо байдаг. Жэшээлбэл, ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной, авиазаводой «Рассвет» соёлой ордоной, хүдөө ажахын институдай, Зүүн Сибириин соёлой институдай уран һайханай бүлгэмэйхид энэ жэлдэ БАМ-ай барилгашадта ошоо, наадаяа харуулһан байна. 11-дэхи тоннелиин отряднай урдаа уран һайханай бүлгэм байгуулһан. Тэдэнэр аймагай харалгада амжалтатайгаар хабаадалсаһан байха юм.

— **Манай уран зураашад, хүгжэмшэд энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байгаа бээз.**

— Буряад арадаймнай үндэһэн хүгжэм, уран зурагаар барилгашад тон ехээр һонирходог. Иимэһээ манай артистнарай өөһэдынгөө концертнүүдтэ буряад дуунуудые гүйсэдхэхэдэнь харагшад тон баярлажа угтан абадаг байха юм. Энэ һамар Ленинград хотодохи звукозаписиин студида хэдэн олон буряад дуунуудые грампластинка дээрэ бэшэжэ абтаха юм. Манай уран зураашад барилгашадта айлшаар ошожо байдаг. С. Ринчино түрүүтэй бүлэг уран зураашад Баргажанай Адаг ошохоор бэлдэжэ байгаа хай. Тиихэдэ Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн хүдэлмэрилэгшэдэй уран выставка эмхидхэжэ, 139-дэхи, 140-дэхи ПМК, СМП-575 гэдэг барилгын эмхинүүдтэ хүдэлмэрилэгшэдтэ харуулаа. Энэ выставкэ дээрэ манай Буряадай уран зураашадай олон зурагууд табигдаа.

— **Соёлой талаар хангалгын түсэбтэ музейн ба кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй хубита бии гү?**

— Хизаар ороноо шэнжэлгын Хангаловай нэрэмжэтэ музейн хүдэлмэрилэгшэд БАМ-да ошожо ерэнхэй. Ородой түрүүшын революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан нүүдэл выставкэ эмхидхэгдэжэ, барилгашадта харуулагдаа. Барилгашадта тусхай бүхэндэ кино харуулагдадаг. Эндэ нарин пленкотой түхеэрэлгэнүүд тоолохгонхой.

— **Барилгашадые номуудаар хангалга, библиотекэнүүдэй хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгыт.**

— Буряадаймнай уран зохёолшодой номуудаар, манай республика тухай номуудаар БАМ-ай барилгашад тон ехээр һонирхоно. Барилгашадта хангажа байгаа хойто аймагуудай библиотекэнүүд ... олоор абтанхай. Энэ хэрэгтэ 8 мянган түхэриг һомологдоһон байха юм. Нижнеангарскын аймагай библиотекэдэ нүүдэлэй 6 библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Эдэ библиотекэнүүд хоёр долоон хоногой хүгасагаар барилгашадта ерэжэ байдаг. Улюнханай библиотекэдэ нүүдэл 3 библиотекэ байгуулагданхай.

— **Барилгашадые соёлой талаар хангаха ямар хэмжээ ябуулганууд мүнөө бэелүүлэгдэжэ байнаб?**

— Барилгашадые хангажа байгаа хойто аймагуудай соёлой гуламтануудай хүдэлмэри улам һайжаруулхын тула тусхай һургуули дүүргэһэн мэргэжэлтэдые эльгээхэмнай. Москва, Ленинград хотонуудай, Зүүн Сибириин соёлой институдуудые болон тусхай мэргэжэлтэй дунда һургуулинуудые дүүргэһэн 26 залуу мэргэжэлтэд энэ жэл тиишэ эльгээгдэхэ. Тиихэдэ республикымнай хойто аймаг бүхэндэ гурба гурбан автоклуб үгтэхэ юм. Табан хүнһөө бүридэһэн агиткультбригаданууд эмхидхэгдэжэ байна. Барилгын нэгэ участогһаа нүгөө участок хүрэтэр тус бригаданууд нииднэхын тула вертолет хүлгэһэн абаха мүнгэн һомологдоноо. Соёлой хүдэлмэрые үргэн дэлисэтэйгээр, шанар һайнтайгаар ябуулхын тула соёлой гуламтануудые һайжаруулха шухала. Энэ жэлдэ хоёр клуб ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ДУУ, ХАТАРАЙ «СЭЛЭНГЭ» АНСАМБЛИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй ажалшадай дунда монголой арадай искусствые дэлгэрүүлхэ талаар ехэ ажал ябуулһанайнь түлөө Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай дуу, хатарай **«Сэлэнгэ» ансамблиие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной июлиин 1.

„БАЙГАЛ"—ХАКАССИДА

Буряадай республикын «Байгал» гэжэ дуу ба хатарай ансамбль зунай гастрольдо гаража, Тувагай автономито республикада айлшалһан байгаа. Ансамблиин артистнар республикын ниислэл Кызыл хотын театрнуудта, предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай соёлой байшангуудта хорёод хоногой туршада концертнүүдые харуулһан байха юм.

«Байгалай» артистнарай концертнүүдые аха дүү республикын ажалшад хани халуунаар угтан абаа. РСФСР-эй габьяата артистка Чимита Шанюшкинагай гоё һайханаар дуулахада, мүн РСФСР-эй габьяата артист Баир Егоровой уран нугархайгаар хатархада, концертдэ хабаадагшад удаан альга ташалгаар үдэшэһэн байна.

Республикымнай «Байгал» ансамблиин артистнар мүнөө Хакассай автономито областьдо ошоод, тэндэхи ажалшадта наада харуулжа эхилбэ.

Манай корр.

МОСКВАГАЙ ТРИКОТАЖ НЭХЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Үхибүүдэй хубсаһанай Московско фабрикада 5 һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, хараалагдаһанһаа гадуур хэдэн арбаад мянган зүйл бүтээгдээ. 130 мянга гаран түхэрнгэй продукци худалдаанда гаргагдаба. Энэ хугасаа соо фабрикада үхибүүдэй хубсаһанай 11 шэнэ һайжаруулагдаһан модель үйлэдбэридэ оруулагдаа. Тус предприятиин коллектив КПСС-эй XXV съездые угтуулан ажалай вахтада жагсажа, жэлэйнгээ ба табан жэлэй даабаринуудые декабриин 26-да дүүргэхэ уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник В. П. Попова. Энэ түрүү хүдэлмэришэн өөрынгөө табан жэлэй түсэбые бүри үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 40 тонно шахуу нэхэмэл бүд гаргаһан байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Эхэ оронойм**н**ай солдадууд

ХҮНДЭТЭЙ БАГША

Дунда зэргын нюргатай, бүхэриг шамбай бэетэй хүн үглөө бүхэндэ гэрһээ гаража, Суулга нютагайнгаа гол гудамжаар сэрэгшэ мэтэ хүнгэхэнөөр гэшхэлжэ, дунда һургуули тээшэ ошодог юм. Нютагай хүн зон тэрэниие булта хүндэлдэг. Үхибүүдтэнь ёһотой эсэгэ мэтэ энхэргэнээр хандажа, тон зүбөөр хүмүүжүүлхые бүхы сэдьхэлһээ оролдожо, сасуутан шэнги хөөрэлдэжэ, зүбшэл заабари үгэжэ байхадань хүндэлжэ, уулзаха тумаа «Ринчин Абидуевич, сайн байна! Манай үхибүүд ямар һуража байнаб?» гэжэ һонирхожо байдаг.

Үнэхөөрөөшье, Ринчин Абидуевич Зонхиевые Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулга нютагта танихагүй хүн үгы байха. Арбан долоотойдоо сэрэгэй алба хэхэеэ ошоһон намтартай. Сэхыень хэлэхэдэ, һайн дураараа ошоһон юм. Ушар юуб гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн боложо, Эхэ оромнай хүшэр хүндэ байдалда ороод байгаа. Яажа һанаа амархан һуухабши. Теэд баруун фронт ошохо аргагүйдөө, дайсаниие хюдалсаха хубигүй байһандаа гомдохо, голхорхошье ушартай ябаа һэн. Тэрэ үедэ япон милитаристнууд һүүлээ үргэнхэй, хилэ нэбтэржэ орохоор айлгадаг байгаа. Оронойнгоо зүүн зүгэй хилые сахижа, арьяатан дайсанда шанга сохилто үгэхөөр бэлэн байгаа бшуубди. Иимэл ушарһаа Ринчин Абидуевич ороной зүүн зүгтэ алба хэжэ, 1945 оной август һарада япон милитаристнуудые бута һамна сохилсоһон юм.

Сэрэгэй албанай һүүлээр спортоор һонирхожо, үхибүүдэй бэе махабадые тон зүбөөр хүгжөөхэ, шамбай гаһуур хүнүүд болгохо гэжэ шиидэбэ. 1957 ондо Суулгын дунда һургуулида физкультура заажа эхилээ һэн. Миил хэшээл үнгэргэхэ бэшэ, харин спорт гээшые үхибүүн бүхэнэй дайшалхы нүхэр, үдэр бүриинь хэрэг болгохо гэһэн зорилго табиһан байна. Һургуулиин үхибүүд булта спортоор һонирхожо, уданшьегүй аймагай болон республикын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг болобо. Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдые асаржа ерэхэдэнь, багшань үнэн сэдьхэлһээ баясагша һэн. Һүүлэй 4—5 жэлэй туршада Ринчин Абидуевич сэрэгэй хэрэг һургуулида эрхилжэ, хэшээлнүүдээ һонирхолтойгоор, өөрсэ маягтайгаар үнгэргэхые оролдоно.

Сэрэгэй хэрэгтэ ахамад классуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бүхы юумые нарибшалан шудална. Богони болзорто «Сэрэгэй таһалга» эмхидхэжэ, тэрэнээ мүнөө сагай эрилтын зэргээр шэмэглэн зохёогоо. Досоонь һаруул уужам, аятай зохид. Хэрэгсэл бүхэниинь сэрэгэй үйлэ ушарнуудые эрхэ бэшэ һануулдаг: Тусгаар зууршалга, стенд гэхэ мэтын тон хэрэгтэй зүйлнүүдые уран гоёор хэһэн байна. Энэ мэтые шэмэглэн зохёоходоо, ахамад классай хүбүүд хэшээлдээ үзэһэн юумэеэ тон шадамаараар хэрэглээ.

Һургуулиингаа дэргэдэ сэрэгэй-спортын бүлэг барилга хэһэн байна. Энэнь республика дотор жэшээтэ барилга болоно. Тэндэнь сагаалса буудаха тир, мүн бусад юумэнүүд бии. Үхибүүд сүлөөтэй сагтаа нишэ ерэжэ, һорилго хэжэ, сагаалса буудажа, бэе махабадаа бэхижүүлнэ.

Ринчин Абидуевич хэшээлдээ оролдосотойгоор бэлдэнэ. Мүнөө сагай үндэр эрилтые мартанагүй, тэрэнэй зэргээр хэшээлээ үнгэргэхые оролдоно. Сэрэгэй асуудалаар элдэб олон номуудые үзэжэ, хэшээл бүхэнөө бүришье һонирхолтой болгохые эрмэлзэнэ. Тиигэншьегүй яахаб. Дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд сэрэгэй зарим тэды зүйлнүүдые мэдэхэ ёһотой бшуу.

Ринчин Абидуевич гансал хэшээл хэжэ байдаггүй. Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэнэй ударидадаг буудалгын кружогто хүнүүд олоор хабаадалсадаг. Һургуулиин үхибүүд, мүн совхозой хүдэлмэришэд энээндэнь ябалсажа, мэргэн буудагшад болохо хүсэлтэй. Тиихэдэ Суулгын дунда һургуулиин һурагшад аймагай «Зарница» гэжэ эдир сэрэгшэдэй нааданда оло дахин хабаадалсажа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байха юм. Тэрэшэлэн республиканска түгэсхэлэй нааданда хабаадалсажа, һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа һэн. Энэ талаар Р. А. Зонхиевэй хүсэл оролдолго илангаяа ехэ.

Сэрэгэй хэрэг жэншэдгүй һайн мэдэхэ, хэшээлнүүдээ өөрсэ маягтайгаар үнгэргэнэ. Тиимэһээ аймаг дотороо хүндэтэй болоһон. Залуу багшанарые дүй дүршэлдөө һургана. Аймагай һургуулинуудай сэрэгэй хэшээл эрхилдэг багшанарай методическа нэгэдэлэй түрүүлэгшээр тэрэниие томилһон байна.

Һургуулиин үхибүүд бэдэрэлгын хүдэлмэри хэдэг. Энээниень Ринчин Абидуевич тон зүбөөр эмхидхээд, саг үргэлжэ шалгана. Жэшээнь, Суулга нютагһаа 95 хүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда мордоһон аад, тэдэнэйнь 52 хүн баатарай үхэлөөр унаһан байха юм. «Манай нютагай хүбүүд Эхэ ороноо хамгаална», «1974 оной Зарница» гэхэ мэтын стенд нютагайнь түүхые баяжуулна.

Ринчин Абидуевич үнэхөөрөөшье үнэр баян айлай эзэн гээшэ. Найман үхибүүдынь эрхим һайн һуралсалаараа эхэ эсэгэ хоёроо баясуулжа байдаг. Ууган басаган Сэсэгынь мүнөө арбадахи класс дүүргээ. Эгээ одхонииинь үенһөө үнгэржэ ябана.

Ринчин Абидуевич һурагшадаа ёһотой сэрэгшэ болохоор гэхэ гү, али Эхэ орондоо инаг дуратайгаар хүмүүжүүлнэ гээшэ.

Ч. БУДАЕВ,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай методист.
М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. А. Зонхиев.

ПОСЕЛКОВО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАТ

...нэ һаяхан боложо үн...эн һунгалтада Бадма ...санович Базаров Улаан... аймагай Ивалгын по...ково Соведэй депутадаар ...дохёо һунгагдаба. Арад...ой хэрэгэй түлөө бүхы ...э шадалаа зорюулжа ябаа...дээрэһээ энэ нүхэрнай ...э ехэ этигэл, найдабарида ...гэбэ гээшэ.

...Ж. Базаров тэбхэр 27 ... соо багшална. Тэрэнэйн ...арба гаран жэлдэ дунда ...али найман жэлэй һур...иин директорээр ажал... Һүүлшын дүрбэн жэл... Ивалгын дунда һургуу... ...н далаад багшанарые ...дажа, мянга гаран үхи...дые һурган хүмүүжүүлхэ ...гтэ нилээд ехэ хубитаяа ...лаа.

...э һургуули 1917 онһоо ...шо гү, али жараад шахуу ...дэ оршон хүдэлжэ бай...ье, Бадма Жалсанови... директор боложо ерэһээр ...д ехэ амжалта туйлаа. ...эйнь бодото гэршэ жэ... гэхэдэ, тус һургуули ...гэһэн үхибүүд эрдэм, ...хэл һайнтай боложо, ...тудта һаадгүй орожо ...даг, һуралсажа байдаг ... Жэшээнь, 1972 ондо ...гэгшэдэй 50-ниинь дээдэ ...уулида орожо, 10-ниинь ...ынгөө шэлэһэн мэргэжэ...ээ али нэгэн ажахыда, ...низацида амжалтатай...р ажаллажа байна. Энэ ...нита һуралсалай ёһотойл ...арые гэршэлнэ гээшэ.

Мүнөө жэлдэ 104 хүн 10-... класс дүүргэбэ. ...74—1975 оной һурал...ай жэлдэ һурагша...инь успеваемость 99,2 ...цент болобо. Энэнь ...ла һайн урэ дүн шуу. ...а энэ үнгэрһэн хоёр жэл ... һургуулиһаа гадуур ...улха ажал хүдэлмэри ...м һайнаар үнгэргэгдэ... Багшанар болон үхибүүд... бүридэһэн уран һай...ай бүлгэмэйхид ай...аг доторoo нэгэдэхи ...ури эзэлжэ, харин орон ...таг соогуураа аян...лха талаар бүхы респуб...ка дотороо шалгарба. Тэ...шлэн туризм хүгжөөхэ, ...ралсалай шэнэ жэлдэ бэл...хэ, уран һайханай олим...ададануудые үнгэргэхэ, спортивна мүрысөөнүүдые эмхидхэхэ талаар Ивалгын дунда һургуули гурбан жэлэй туршада удаа дараалан аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай Улаан туг барижа ябана. Эдэниие үнгэргэхын тулада хэды ехэ оролдолго хэгдэһэн, багшанаршье хэды ехээр хүлһөө адхаруулаа гээшэб! Эдэ бүхэндэ директор Бадма Жалсановичай хубита баһал бага бэшэ.

Һуралсал - хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэри һайн урэ дүнгүүдтэй гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Тэрэниие хамаг эрилтын ёһоор эмхидхэхэ хэрэгые директор өөрөө толгойлжо, өөрөө энэ талаар хамаг шэнэ онол аргануудые, педагогикын эрдэмэй һүүлшын туйлалтануудые ойлгожо, багшанарайнгаа дунда нэбтэрүүлжэ, мүн түрэлхидтэшье хэды олон заабари, захяа үгэһэн байха. Баһа далаад багшанарайнгаа юрэнхы ургалта, болбосорол хүгжөөхын, хүмүүжүүлэгшэдэй эрдэм мэдэрэл, политическэ гэгээрэлые дээшэлүүлхын хойноһоо шударгыгаар оролдоо. Классһаа гадуурхи хүмүүжүүлгын хүдэлмэриһөө гадна, байгаали шэнжэлхэ эдиршүүлэй кружок, методическа булан эмхидхэгдэнхэй. Бүгэдэ ниитын һуралсал, сэрэгэй-патриотическа наадануудууд, ажалай болон дайнай ветерануудтай уулзалга, хэдэ хэдэн выставкэнүүд — эдэ бүгэдэ мүн лэ һургуулиин директорэй гол анхаралда байдаг.

Бадма Жалсанович өөрөө багшалалгын баян дүй дүршэлтэй, үндэр шадабаритай байжа, бүхы нүхэдтөө бодото үльгэр жэшээ харуулна. Тэрэ хадаа даалгабарита классуудтаа түүхэ гү, али түрэлхи буряад хэлэ, литературын хэшээл үнгэргэхэдөө, жэлһээ жэлдэ 100 процентын успеваемость туйладаг, хэшээл бүхэнөө удха түгэлдэр, уран аргаар үнгэргэжэ, нилээд суурхажа, үхибүүдтэ түрэл дайда, түрэлхи хэлэндэ түрүүшын ехэ дуранай амта олгоно гэээ һаа алдуу болохогүй.

Һургуулиин директорэй ажал хадаа хэшээлнүүдэй дүүрэжэ, һүүлшын хонхын наярхатай адли зогсодоггүй, харин олонхидоо бүхэли зунда ашье үргэлжэлдэг байһаниинь элитэ. Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ, гэр байрануудые һэльбэн заһабарилхаһаа эхилээд, абаһаар лэ хойшолуулашагүй ажал хэрэгүүд хойно хойноһоо һубарин гаража байдаг юм.

Мэнэ һаяхан Ивалгын ОПХ-гай директор В. Е. Вахруновой кабинедтэ орохoдомнай, дүн сагаан толгойтой Бадма Жалсанович һурагшадай үйлэдбэриин бригадын — 5—6—7—9 классуудай үхибүүдэй ажал хүдэлмэри тухай, мүнөө жэлдэ ургуулха 10 гектар куузику, 10 гектар капустын газарта яагаад уһалуури эмхидхэхэ, һурагшадай бригада, звено хаана, ямар хүдэлмэри хэхэ, ОПХ-гай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө ямар туһаламжа хэрэгтэй байһан тухай шунан хөөрэлдэжэ, үнэн бодотоор үгэеэ ойлгэлсожо байхыень харахада нилээд урматай һэн. Ажаглахада, Бадма Жалсанович ажахынше хүтэлбэрилэгшэдэй дунда нилээд хүндэтэй болоһон байба.

Тус һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин бригада гансашье мүнөө жэлдэ бэшэ, харин жэлһээ жэлдэ нилээд ехэ хэмжээнэй ажал бүтээдэг юм. Тусхайлбал, нёдондо жэл 8 гектар хартаабха ургуулхын хажуугаар научно-туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэдэй хүтэлбэри доро шэнисын шэнэ сортнуудые нютагай байгаалиин эрхэ байдалда шалгаха, энэ ургамалай үрэһэ холижо, селекционно хүдэлмэри ябуулаа.

Депутат Б. Ж. Базаров поселково Соведэйнгээ ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Поссоведэй гүйсэдкомой хүн зоной дунда партийно-политическэ гү, али ниитэ ойлгууламжын, соёл болбосоролой хүдэлмэри ябуулха, түрэлхидэй дунда политическэ ажал хэхэ болоходо, депутат Бадма Жалсанович Базаров тэдэнэй урдаа хараха хүнүүдэйнь нэгэн байдаг.

Р. ЦЫБИКОВ,
журналист.

ЭД БАРАА—АРАД ЗОНДОО

Горький городто нээгдэһэн «Энергия» гэжэ шэнэ оньһожоруулагдаһан магазин олондо мэдээжэ болонхой. Эндэхи магазинда худалдагдаһан бүхы эд бараае харуулха тусхай зал нээгдэнхэй. Тус зал соо Москва, Львов, Ригэ, Саранск, Таллин городуудай предприятинуудай бүтээн гаргаһан продукцинууд харуулагдадаг. Магазинда срэһэн зон хэрэгтэй эд бараагаа шэлэжэ абаха, тэрэнээ шалгаха дүүрэн аргатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: магазинай эд бараа харуулха зал соо.

ТАСС-ай фотохронико.

УРГАНА, ХҮГЖЭНЭ

Хяагтын аймагай Алтайн совхозой түб тосхон жэлһээ жэл бүри ургана, гоё һайхан болоно. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада эндэ һургуулиин, совхозой конторын, сомоной Соведэй, хэлхээ холбооной, сберкассын, АТС-эй байха шэнэ байшангууд, арба гаран байрын гэрнүүд баригдаа. Мүнөө 300 хүнэй багтажа һууха залтай соёлой байшан, 4 наймаалагшын хүдэлхэ магазин, гостиница, столово баригдахаар бэлдэгдэжэ байна.

Тосхоной хүн зоной һуудал байдал бүри һайн, баян дэлгэр болоно. Һүүлэй 3 жэлэй туршада эндэхи 12 бүлэ хүнгэн автомашина абаа. Хүнгэн машина абагшадай тоодо хонишод Д. Р. Очиров, Е. Ж. Цыренжапов, Н. Р. Мункуев, Д. Г. Цоктоев, тракторист Ц. Д. Доржиев болон бусад.

Эндэхи ажалшад бэрхээр ажалладаг, зохидоор амардаг юм. Нэгэ жэлэй туршада 20 гаран хүн холын аршаанда, амаралтын гэртэ амарһан байха. Мэнэ һаяхан Л. Гонсорунова И. Доржиева хоёр Польшо, Чехословакида аяншалгаар гараа, 10 гаран хүн Монголой Арадай Республикаар ябаад бусаба.

А. СУРМАЧ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЭГЭЭН БАГАШУУЛАЙ ТЕАТР

Соёлой байшангууд болон клубуудые тоологгүй һаа, Ленинградта 29 театр, концертнэ зал бии юм. Ленинградай дүрбэн театр үхибүүдтэ зорюулагданхай.

Ехэшэг үхибүүд — Эдир харагшадай театрта, харин эгээн багашуул кукольна театрта ябадаг. Ленинградай эгээн багашуул Онтохонуудай кукольна театртай юм. Онтохонууд хүүгэдые гоё һайхан байдалтай, үнэн сэхэ ябадалтай танилсуулдаг гээшэ. Тэдэ үхибүүдэй ухаан бодолдо баяр баясхалан, хүсэл эрмэлзэл түрүүлдэг.

Тус театр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүл багта 1944 ондо эмхидхэгдэһэн юм. 900 үдэрэй туршада үлэн хооһон, үйдхар зоболон үзэжэ байһан Ленинград хотодо амгалан байдал бусаа. Эгээл тэрэ үедэ Онтохонуудай театр нээхэ гэжэ шиидхэгдэбэ. Тэрэ город дотор кукольна гурбадахи театр байгаашье һаа, дайнай бүхы бэрхэшээлнүүдые гаталаад, жаргалтай байдал хүлеэжэ ядашаһан хүүгэдтэ тон хэрэгтэй һэн.

Бишыхан харагшад театрта үнэншөө, дурлаа. Артистнар ба хүүгэд һайнаар нүхэсэһэн байха юм.

Зүжэгүүдэйнгээ темээр хүүгэдэй зурагуудай конкурс театр үнгэргэнэ. Бүхы шэнэ зүжэгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хүүгэд, эдэнэй түрэлхид болон багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хүүгэдэй ямар онтохонуудта тон дуратай байдаг тухай ехэшүүл артистнуудта хөөрэжэ үгэнэ.

Театр эмхидхэгшэдэй нэгэн, мүнөө тэрэнэй директор, эрхим актер Георгий Тураев иигэжэ хөөрэнэ:

— Үхибүүд үльгэр, онтохонуудые һайнаар ойлгодог, хадуудаг юм. Энэ муу, энэ һайн юумэн гэжэ хүбүүхэндээ үдэр бүри дабтажа байхада болоно. Үгышье һаа, гарһаань хүтэлжэ асараад, кукольна театр харуулаа һаатнай, муу болон һайн юумэнэй ушар удхые гансата ойлгохо байна. Тиин тэрэнээ бүхы наһаараа мартахагүй. Манай кукольна геройнууд үльгэр, онтохонуудһаа абтаһаншье һаа, сценэ дээрэ хүн зоной абари зан, ажабайдал харуулдаг юм.

Жэшээнь, Нина Гернет гэгшын табиһан «Эреэн гүрөөһэнэй Петрик гэжэ гүлгэхэн» гэһэн онтохон эрэлхэг зориг тухай хөөрэнэ.

Нэгэтэ эреэн гүрөөһэнэй Петрик гэжэ гүлгэхэн ехэ эреэн гүрөөһэнүүдтэй наадажа байтараа, аймхай байһанаа мэдүүлжэрхибэ. Тиихэдэнь эреэн гүрөөһэнүүд тэдэнэй эрэлхэг зоригой тэмдэг болодог хара зурлаануудыень буляан абаа һэн ха. Тиин Петрик хара зурлаагүй болошобо. Буртаг шэдхэ соо бултадаа тэрэниие аймхай гэжэ наадалдаг болоо. Энеэдэ наадан болоһон Петрик дуталдажа байгаа эрэлхэг зоригоо бэдэрхээр гэрһээ гаран ошобо. Айхаар буу зэбсэг худалдажа байһан бегемодтой тэрэ золгобо. Теэд тэрэ буу зэбсэг барижа, эрэлхэг зориг бэдэрхэ дурагүй. Бишыхан эшэгэдые гомодхоожо байгаа шонын гүлгэнэй эрэлхэг зориг мүн лэ зохидгүй байба. Ямаршье шалтагаангүйгөөр хоорондоо наншалдаа үүдхэдэг петухуудай тэнэг аашые Петрик мүн лэ һайшаанагүй. Тиигэнхаар хара зурлаагүй ябаа һаа дээрэ! Эхынгээ үбшэлөөд байхада, Петрик юунһээшье айнгүй, докторые бэдэрхээ бүтүү бүглүү ой руу яаран ошоно. Һалхи шуурганшье, аадар бороошье, түргэн урасхалтай гол горхоншье тэрэниие диилэнэгүй. Петрик эхэеэ абараа. Энээн тухайнь дуулаад, ахалагша эреэн гүрөөһэн Петригтэ хара зурлаануудыень бусааба...

Энэ зүжэгые үхибүүд ехэ дуратайгаар харадаг. Тэдэнэр эреэн гүрөөһэнэй гүлгэнтэй хамта зоболсоно, баярлана, мүн ажабайдалай элдэб олон ушаралнуудые мэдэхэ болоно.

Театрай соносхолдо 25-һаа үлүү зүжэг тоологдоно. Тэрэ тоодо ородарадай, мүн дэлхэйн элдэб арадуудай, үшөө мүнөө үеын темээр зохёогдоһон онтохонууд оролсоно. Гернет гэгшын «Хатан-баха», Лифшицэй ба Кичановагай «Аленушка ба Солдат» Лапухин ба Новацкиин «Һонюушархуу шэдитэн» гэжэ зүжэгүүд илангаяа һайшаагдадаг. Ахамад режиссер, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Юрий Елисеев театртаа зүжэгүүдые бэшэдэг.

Бэлигтэй, мэргэжэлтэй актернууд эндэ ажаллана. Театрай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо РСФСР-эй габьяата артистка Ольга Ляндзберг эндэ хүдэлнэ. Ольга Горчакова, Алла Дорошина, Петр Истомин гэгшэд арба гаран жэлээ театрта зорюулаа. Залуу артистнар Анатолий Бубнов, Игорь Захарьин, Ирина Мороз, Алена Михайлова, Валентин Морозов, Ирина Магуто, Владимир Шадрин, Надежда Филиппова гэгшэдтэ эдэнэр дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Театрай бүхы шахуу зүжэгүүдые ахамад уран зурааша Нелли Полякова шэмэглэдэг юм.

Театр гансал Ленинградтаа зүжэгүүдые харуулдаг бэшэ. Оронoймнай олон тоото хото городуудай хүүгэд тэрэнэй зүжэгүүдтэй танилсаһан байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ үльгэр, онтохонуудай театр Югослави, Ирак, Кувейтэ, Турци, Иран гэхэ мэтэ оронуудаар гастрольдо ябаа. Египет, Судан, Сомали гэхэ мэтэ Араб Республикануудай городуудай харагшадта бэлиг шадабаряа амжалтатайгаар харуулаад, артистнар һаяхан Африкаһаа бусаба.

Ирина КИРПИЧНИКОВА,
АПН-эй корреспондент.

С. РЕРИХЭЙ ЗУРАГУУДТАЙ ХАХАСАЛГА

Уржадэр Ц. С. Сампиловай уран hайханай республиканска музейдэ засагай дээдын зургаанай хүтэлбэрилэгшэд, уран зураашад, эрдэмтэд, уран зурагта дуратайшуул олоороо сугларжа, С. Н. Рерихэй выставкэтэй хахасалгада зорюулагдаhан тусхай хуралдаанда хабаадаба. Буряадай АССР-эй соёлой министрэй орлогшо **Ж. Ц. Цыреннимаев** богонихон үгэ хэлэжэ, суглаа нээбэ.

Музейн научна хүдэлмэрилэгшэ **З. И. Хубшанова** уран зурааша С. Н. Рерихэй намтар тухай, тэрэнэй зохёохы ажал ябуулга тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэхэ зуураа, выставкын яажа үнгэрhэн тушаа тогтобо. Хоёр hара шахуу үргэлжэлhэн выставкые 100 мянганhаа үлүү хүн орожо хараа. Энэ үе соо 330 экскурси эмхидхэгдээ. Дунда зэргээр үдэр бүри 15-аад экскурси үнгэргэгдэдэг байгаа.

Мүн суглаан дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таhагай Буряадай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэ **М. А. Шаргаев**, Буряадай АССР-эй Уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ **Д-Н. Д. Дугаров**, уран hайханай музейн директор **С. Н. Мунгалова**, Новосибирск хотын уран hайханай музейн научна хүдэлмэрилэгшэ **В. Я. Кашкалда** гэгшэд үгэ хэлээ.

Святослав Рерихэй зурагуудые тон ехээр hонирхон хараhанаа мэдүүлхэ зуураа, тэрэнэй эсэгэ — Николай Константинович Рерихэй уран бүтээлнүүдэй выставкын Новосибирск хотодо амжалтатайгаар үнгэржэ байhые Кашкалда дуулгаба.

«Амсаха бүреэ амтархаба» гэгшэдэл. Николай Константинович Рерихэй зурагуудые Улаан-Үдэдэ ерүүлхэ тушаа республикымнай хүтэлбэрилхы зургаанууд ябуулга хэхэ гэжэ үнэн зүрхэнhөө найдаад, сугларагшад Святослав Рерихэй гоё hайхан бүтээлнүүдтэй хахасаба.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЗАЛУУ БЭЛИГТЭНЭЙ ЗҮЖЭГ НААДАН

Залуу уран бэлигтэнэй жэлhээ жэлдэ ургажа, бэлиг шадабаряа нютагайхидтаа харуулжа байхадань баясадагбди. Тиигэжэ искусствада дуратайшуул Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмын театрта олооро сугларжа, залуу артистнарай бэлиг шадабарие ехэтэ hонирхон хараа.

Ушар гэхэдэ, Владивостогой искусствын институтда hураhан бүлэг буряад хүбүүд, басагад ерэжэ, улаан-үдынхидтэ зүжэг наада харуулаа. Артистын мэргэжэлдэ дүрбэн жэлэй туршада hуража, ямаршье орёо хүшэр рольдо ядамаггүй наадаха, тиигэхэ мүртөө хүнэй абари зан тухай шэнжые алишье талаhаань гүнзэгыгээр харуулха шадабаритай болоhыень мэдээбди.

Мэдээжэ совет поэт Михаил Светловой «Хорин жэл үнгэрhэн хойно» гэжэ романтическа зүжэг харуулhан байна. Владивостогой искусствын институдай Буряадай студиин студентнэрэй дипломно зүжэг энэ гээшэ. Курсынь уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ, доцентын уялга даагша С. З. Гришко энэ зүжэг найруулан табижа, шабинартайгаа удаан бэлдэhэн юм.

Михаил Светлов хорёод онуудай комсомолец байhан тула тэрэ үеын хүлгөөтэ үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадалсажа, комсомолой даабаряар элдэб хойшолуулшагүй юумэ нэгэнтэ бэшэ дүүргэhэн, сагаантаниие бута hамна сохилсоhон байха. Энэ зүжэг дотороо хорёод онуудай байдалые толотомо хурсаар зураглан харуулжа, тэрэ үеын комсомолшуудай нэрэhээ мүнөө сагай, мүн ерээдүй үеын залуушуулда уряалтайгаар хандажа, дүлэтэмэ үгэнүүдые зорюулна. Тиигээд ерэхэлээрээ, ахамад нүхэдэйтнай хэhэн hайхан хэрэг хэтын хэтэдэ мүнхэ, энэ хэрэгыень залуушуул улам саашань үргэлжэлүүлжэ ябаха гэжэ ойлгуулна.

Хорёодтой гэхэ гү, али хори гаража ябаhан хүбүүд, басагадай энэ зүжэгэй рольнуудта наадажа, тэрэ холын сагай хүлгөөтэ үйлэ хэрэгүүдые hэргээн hануулжа, эрхэ сүлөөтэ байдал тиимэ бэлээр байгуулагдаагүй юм гэжэ ойлгуулhаниинь илангаяа hайшаалтай.

Залуу геройнуудай түхэл шэнжэ, абари зан тобойн элиржэ, хүн бүхэнэйнь бэе бэедээ тон адли бэшэ байhые бидэ ойлгонобди. Тиигэбэшье бултадаа нэгэ hанал эрмэлзэлтэйгээр, нэгэ зорилготойгоор байлдаанда шармайн оролсожо, ерээдүй сагай гэрэлтэ hайхан үдэрые мандуулна. Жэшээнь, ревкомой түрүүлэгшэ Семёной рольдо Д. Бочектаев наадажа, революционно тэмсэлэй бүхы нюусые мэдэхэ байhанаа харуулна. Семён — Д. Бочектаев тэбдэжэ яаранагүй, хэдышье шахардуу сагта тон зүб шиидхэбэри абажа, бүлэг комсомолшуудые бүришье харюусалгатай, аюултай юумэ хэхыень эльгээнэ.

hаяшаг комсомолдо ороhон, тиигээд дайшалхы нүхэдтэйгөө хамта бүхы үйлэ хэрэгүүдтэнь ямаршьегүй ябалсаhан Валя басаганай рольдо Н. Шагдырова наадажа, hайшаан дурлама образ харуулжа шадаа. Уйдан гашуудахашье, тэбдэхэшье ушартай байгаа. Тиигэбэшье бэеэ барижа, гансал үетэн нүхэдтэйгөө хамта тэмсэлэй харгыгаар ябаашам hураггүй дээрэ гэжэ шиидэнэ.

Моисей гэжэ комсомол хүбүүнэй рольдо И. Цыбикжапов наадажа, онсо өөрын абари зантай байhые удхалан харуулжа шадаа. Шогууша хүхюун, заримдаа энэ тэрэ согсогоножо, элдэб hонин юумэ хөөрэжэ, үетэн нүхэдөө энеэлгэжэ байдаг хүбүүн гээшэ. Энэ талыень залуу артист тон зүбөөр онобшолон хаража, хэм соонь наадана. Тиихэдэ Тося басаган (артистка Ц. Базаржапова, Л. Цыренова) нилээд харюусалгатай, аюултайшье даабари дүүргэхэеэ ошоно. Зүгөөр сагаан офицерые мэхэ гохын аргаар үгэдөө оруулжа, тэдэнэй нюусые мэдэжэ абана.

Костя гэжэ хүбүүнэй рольдо артистнар Л. Чимитов С. Хажитов хоёр наадажа, имагтал урагшаа тэгүүлhэн, бэрхэшээлhээ айдаггүй комсомолецын абари зангые, түхэл шэнжые тобойсо зураглан харуулаа. Костиин урагшагүйдэхэдэ, нүхэрөө абаржа шадангүй бусаhандаа бүхы сэдьхэлhээ уйлахадань уярха, сэдьхэлээ хүдэлгэхэ баатай hуугаабди. Костя шүлэг бэшэдэг, уран хурсаар уншадаг, үетэн нүхэдөө зоригжуулдаг байна. Энэ талыень хоёр залуу артист илангаяа үнэншэмөөр харуулна.

Лука гэжэ үбгэжөөлэй гэхэ гү, али типографида хүдэлдэг наборщигой образ бусадайхиhаа онсо илгарна. Бүхы юумые өөрын нюдөөр хаража, өөрын сэгнэлтэ үгэнэ. Тиигэбэшье комсомолшуудтай нэгэ hаналтайгаар хүдэлжэ, тэдэнэй хэжэ байhан хэрэгые урагшань таталсахые оролдоно. Нэгэ үгөөр, залуу артистнар Ч. Ринчинов А. Ермошкин хоёр рольдоо ехэл тааража наадаhан, үбгэжөөлые тодо хурсаар харуулhан байна.

Зүжэгэй бусад рольнуудта Д. Сультимов, О. Бабуев, Ц. Бадмаев, С. Бальжанов, В. Бадеев, Д. Очирова, Д. Дамдинова, А. Данилова, Е. Дамбаева гэгшэд наадажа, зохидшоомо hайн образуудые харуулаа.

Иигэжэ зохёохы ажалай гэхэ гү, али артистын харюусалгатай, орёо хүшэр, хүндэтэй замда залуу уран бэлигтэн түрүүшын зүргэ татаба гээшэ. Залуу артистнарта амжалта хүсэе.

М. МИХЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Светловой «Хорин жэл үнгэрhэн хойно» гэжэ зүжэгhөө нэгэ хэhэг харуулагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БУРЯАДАЙ ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ ПЛЕНУМ

Буряадай Журналистнуудай холбооной правлениин ээлжээтэ пленум болобо. «Журналистнуудай кадрнуудые hургаха, бэлдэхэ хэмжээнүүдые hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхэ талаар Буряадай журналистнуудай холбооной зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Республикын журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, «Правда Бурятии» газетын редактор **И. К. Щекотов** тус асуудалаар элидхэл хээ. Сэлэнгын аймагай газетын редактор **Г. Ц. Сабжаев**, Улаан-Үдын телестудиин ахамад редактор **С. А. Смирнова**, «Молодежь Бурятии» газетын редактор **К. М. Баторов**, Хойто-Байгалай аймагай газетын редактор **Г. И. Коневин**, КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторые даагша **И. Р. Очиров** гэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлээ.

Зүбшэгдэhэн асуудалаар Журналистнуудай холбооной правлениин пленум тодорхой тогтоол баталан абаа.

Ц. ДУГАРОВ.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

НЬЮ-ЙОРК

ЗАМБУУЛИНАЙ ШЭНЖЭЛГЭДЭ БЭЛДЭНЭ

ТАСС

Хоорондоо 9 мянга гаран миль (16 мянган километр) зайтай байhан совет, американ космонавтнууд замбуулинда хэгдэхэ научна туршалгынгаа урда тээ түгэсхэлэй hорилгоёо амжалтатайгаар хэжэ дүүргэбэ гээд Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар (НАСА) национальна управлениин түлөөлэгшэ Канаверал хушуундахи (Флорида штат) Дж. Кеннедиин нэрэмжэтэ Замбуулинай түбтэ мэдүүлээ.

Хьюстондэхи (Техас штат), Москва шадарай Звёздный хотодохи замбуулинай онгосонуудые жолоодон ниидхүүлдэг түбүүдтэ совет, американ космонавтнуудай hоригонууд июниин 29-дэ нэгэн доро эхилhэн байгаа. Тэндэ космонавтнууд «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудые замбуулин руу ниидхүүлхэ, залгалдуулан холболдуулха программые туршан бэелүүлээ. Мүн баhа хамтын туршалганууд хэгдэhэн байна.

Экипажнуудай гэшүүд хэлээ hайн ойлголсохо байhанаа элирхэйлэн харуулаа гэжэ НАСА-гай түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. «Аполлон» гэжэ онгосын командын гэшүүд — ородоор, «Союзай» командын гэшүүд англи хэлэн дээрэ хөөрэлдэhэн байха юм.

«Союз», «Аполон» гэжэ онгосонуудай ниидхүүлэгдэхын урда тээ космонавтнууд hүүлшынгээ hорилго амжалтатайгаар дүүргэбэ, ниидэлгэ залан хүтэлбэрилхэ совет ба американ түбүүдэй албан hайнаар хүдэлбэ.

«Аполлон» гэжэ онгосые июлиин 15-да табихын урда тээ амяараа репетици хэхын тула космонавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слэйтон, В. Бранд июлиин 2-то Хьюстонhээ Канаверал хушуундахи Кеннедиин нэрэмжэтэ замбуулинай түбтэ ошоhон байгаа. Эдэнние халаха команда мүн лэ Канаверал хушуунда ошобо.

«Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудые ниидхүүлхын тула бүхы юумэн бэлэн болоо гэжэ НАСА-гай түлөөлэгшэ түгэсхэлдөө мэдүүлээ.

БОГОТО

КОЛУМБИИН ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Колумбиин, Советскэ Союзай хоорондохи политическэ, экономическа ба соёлой харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байhандань сэдьхэлээ хананхайбди гэжэ республикын президент Альфонсо Лопес Микельсен хэлэбэ.

Элдэб асуудалнуудаар совет-колумбиин харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ президент дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Гэхэ зуура, эдэнние саашадань үргэдхэхэ шухала. Латиин Америкын оронуудай ба Совет гүрэнэй хоорондохи харилсаан хүгжэхэдөө, эдэ оронуудай экономико хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Советскэ Союзай ба Колумбиин хоорондо дипломатическэ харилсаанай тогтоогдоhоор 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, президент иимэ мэдүүлгэ хэбэ.

БЕЙРУТ

ЗҮРИШЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодо шахардуу шанга байдалтай байhаар. Июниин 29-нэй hүни Бейрудэй олон районуудаар, хото шадарай hуурин тосхонуудаар хархис үзэлтэй Катаиб гэдэг партиин фалангистнуудай ба Ливанай түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй отрядуудтай хамта тэмсэдэг палестинынхидэй хоорондо буудалдаан болоhон байна. Миномёдоор, артиллереэр, ракетээр буудалдаа. Бүхэли hүниндөө эндэ тэндэ шанга тэhэрэлгэнүүд болоhон байна. Элдэб кварталнуудаар хэдэ хэдэн магазин, кинотеатр ба кафе hандаргагдаа.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор, июниин 29-дэ 40 хүн алуулаа, 200 гаран хүн шархатуулагдаа. Июниин 23-hаа хойшо зэбсэгтэ зүришэлдөөнүүд hэргээгдэжэ, 95 хүн алуулhан, 350 гаран хүн шархатуулагдаhан байна.

Июниин 30-най үглөөгүүр үйлсэнүүдтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд үргэлжэлбэ.

Городhоо газаашаа гараhан бүхы харгынууд хаагдаа гэжэ Бейрудэй газетэнүүд мэдээсэнэ. Эндэхи байдалые гуримшуулан hайжаруулхын тула политическэ ба гүрэнэй ажал ябуулагшад ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана.

Бейрудтэхи байдалые гуримшуулхын тула Сирийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Халим Хаддам эндэ ерэбэ.

БЕЙРУТ

БЕЙРУДТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Буудалдаа зогсоохо тухай Ливанай ба Палестинын хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хэлсээ баталха арга Ливанай шэнэ правителство олгоhон байна. Тиигэжэ июниин 23-hаа Ливанай ниислэл хотодо үүдхэгдэhэн шуhата хёмороо зүришэлдөөн болюулагдаха юм.

Эндэ уулзалга боложо, Ливанай премьер-министр Р. Караме, Сирийн премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Х. Хаддам, Ливанай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша И. Ганем, генштабай начальник С. Насралла, сэрэгэй тагнуулай ба дотоодын аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мүн Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат болон Палестинын бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаба. Июлиин 1-нэй 20 часта буудалдаа зогсоохо тухай шиидхэбэри уулзалтын үедэ абтаhан байгаа. Энэ хэлсээе бүдүүлигээр хазагайруулhан бүхы хүнүүдые барижа, засаг захиргаанай мэдэлдэ үгэхэ тухай хото городто, мүн оршон тойронхи hуурин тосхонуудай харгы замаар ябалгые нээхэ тухай үгэеэ ойголсоо.

Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй хүтэбэрилэгшэдэй, Ливанай түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй ба партинуудай түлөөлэгшэдэй хамтын зүблөөн июлиин 1-дэ болобо. Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе наринаар сахиха шиидхэбэри абтаhан байна. Национальна аюулгүй байдал сахиха Соведэй заседани Президентын ордон соо зарлагдажа, энэ байдалые hайжаруулха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ.

Хуули ёhо наринаар сахижа, хото дотороо тэнюун номгон байдал hэргээхыень шэнэ правительствын толгойлогшо Р. Караме Ливанай бүхы хүн зониие уряалба.

ТАНАНАРИВЕ

МАДАГАСКАР ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР ДАБШАНА

ТАСС

Социальна адли тэгшэ байдалай бүхы үлэгдэлнүүдые усадхажа, национальна экономикоёо хүгжөөхэ гээшэ малагаси арадай гол зорилго болоно гээд Малагасийска гүрэнэй Верховно Революционно Соведэй түрүүлэгшэ, гүрэнэй ба правительствын толгойлогшо Дидье Рацирака Мадзунгда болоhон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Оронойнмай хүн зоной 85 процентнь хүдөөгэй ажалшад юм. Экономикын хүгжэлтэ дэбжэлтэhээ эдэнэй хуби заяан дулдыдана гэжэ ВРС-эй түрүүлэгшэ тэмдэглээ. Хүдөө тосхоной байдалые үндэhөөрнь хубилгаха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ түсэб правительство табижа байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, таряашад хамтаржа, трактораар газараа хахалха, үтэгжүүлгэ ба үрэhэ хүрэнгөөр хангагдаха ёhотой гээд түсэбөөр хараалагдана.

Бата нэгэдэлтэй, hэримжэтэй байжа, хархис хүсэнүүдэй, империализмын харата муухай али бүхы ябуулгануудые зайсуулан сарахыень гүрэнэй ба правительствын толгойлогшо арад зондо хандаба.

ДЕЛИ

ИНДИРА ГАНДИИН ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

ТАСС

Премьер-министр Индира Ганди Бүхэиндиин радиогоор үгэ хэлэжэ, арад зондо хандахадаа, правительствын бэелүүхээр хараалжа байhан хэдэ хэдэн экономическа программа тухай тогтоhон байна. Орон дотор онсо байдал соносхоходоо, манай экономическа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ зорилго урдаа табяа hэмди гэжэ Индира Ганди тэмдэглээ.

Юумэнэй үнэ сэн буулгаха гээшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ. hүүлэй табан үдэр соо олон эд бараанай үнэ сэн доошолуулагдаа. Иимэ ябадал саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ. Продукци ехээр үйлэдбэрилхын, ороohо таряа гүрэндэ худалдалгые гуримшуулхын, үргэн хэрэглэлэй эд бараа зүб мүрөөр хубаарилхын тула правительство шухала хэмжээнүүдые абаха байна.

Предприятинуудай, илангаяа цехүүдэй ажал ябуулгада хүдэлмэришэдэй хабаадалсаха ушар промышленностьда шухала удха шанартай байна гэжэ премьер-министр саашадаа мэдүүлээ.

ЛОНДОН

Сессиин шухала зорилгонууд

ТАСС

Кит агнажа олзоборилхо уласхоорондын комиссиин 27-дохи сесси хүдэлмэрээ эндэ дүүргэбэ. 14 ороной гүлөөлэгшэд табан үдэр соо зүблөө хэхэдээ, дэлхэй дээрэ кит агнажа олзоборилхо хэрэгые гуримшуулха тодорхой дурадхалнуудые абаhан байна.

Оршон тойронхи байгаалиие, байгаалиин нөөсэ баялигуудые эрдэм ухаанда үндэhэлэн наринаар сахиха, ашаглаха тухай анхаралаа хандуулан, сесси зарлагдаhан байгаа гэжэ Совет делегациин толгойлогшо И. В. Никоноров ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн комиссиин сесси дээрэ тодорхой үрэ дүнгүүд туйлагдаа гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Кит агнажа олзоборилхо шэнэ гуримуудые баталан абаабди. Кит агналгые хороохоор шиидхэгдээ.

Кидүүдые сахин хамгаалхын түлөө, уласхоорондын хиналта доро эдэниие агнажа олзоборилхын түлөө Советскэ Союз шууд сэхээр тэмсэнэ гэжэ И. В. Никоноров тэмдэглээ.

ВАШИНГТОН

США-гай финансын министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

США-гай финансын министр У. Саймон хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлгэ хэбэ. Нефть үйлэдбэрилэн абадаг Араб оронуудай нефтиингээ сэн дээшэлүүлээд байгаа hаань, Холбоото Штадууд харюудаа хэмжээнүүдые абажа шадаха гэжэ мэдүүлээ. Бидэ иимэ байдалда миин гараа хабсараад hууха гүйбди гэжэ тэрэ хэлэбэ. США-гай ямар юумэ хэхэ байhыень министр элирүүлээгүй. Экономическа дайн тухай гү, али «нэбтэрэн оролго» тухай мүнөө хэлэхэгүй байнабди. Юрэдөөл, түрүүлэн эдэ бүхы асуудалнуудые томоотойгоор зүбшэн хэлсэхые оролдохобди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Манай hуршад — хоёрдохи hуурида

hУР ХАРБАЛГААР Россин Федерациин арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн hаяхан Свердловско областиин Первоуральск хотодо болобо. Хорёод командын 200 гаран hуршад энэ нааданда хабаадаhан байна.

Шэтын областиин суглуулагдамал команда илажа, РСФСР-эй чемпион болобо. Нёдондо илаhан манай мэргэшүүл хоёрдохи hуури эзэлээ. Хүршэ Эрхүүгэй областиин түлөөлэгшэд гурбадахи hуурида гараhан байха юм.

Уласхоорондын классай спортын мастернууд: Шэтын областиин hуршан Мэлс Дабаев, Московско областьhоо Галина Рыбина гэгшэд хубиин түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөндэ эрхимлэбэ.

М-2 гэжэ упражненеэр манай спортсменүүд соohоо СССР-эй спортын мастер Анатолий Гармаев («Урожай») илангаяа ехэ амжалта туйлаа — табадахи hуури эзэлээ. Советскэ Союзай арадуудай зунай VI спартакиадын чемпион Бадмажаб Цыбиков («Труд») 30 ба 50 метрэй зайда илажа, бага алтан медальнуудаар шагнагдаба. Тус бүлгэмэй hур харбагша Аркадий Бутхаев 50 метртэ — хоёрдохи, харин 30 метртэ гурбадахи hуурида гараhан байха юм.

Нааданай дүнгөөр Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэн, СССР-эй спортын мастер Дэнжу Очирова М-2 упражненеэр харбахадаа, дүрбэдэхи hуури эзэлбэ. Улаан-Үдэ хотын «Звездочка» магазинай наймаалагша Екатерина Семенова 70 метртэ мүнгэн медаллар шагнагдаа.

400 МЕТРЫЕ 56,4 СЕКУНДА СОО...

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭЭР РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Воронеждо болобо. Россин Федерациин бүхы шахуу хизаарнуудай, автономито республикануудай, областьнуудай түлөөлэгшэд энээндэ хабаадажа, зунай VI спартакиадын чемпионуудай нэрэ солодо хүртэхые эрмэлзэhэн байна.

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша Мария Зырянова («Урожай») гансаараа манай республикын энэ ехэ нааданда түлөөлжэ, 400 метртэ урилдахадаа, 56,4 секунда саг харуулан, юhэдэхи hуури эзэлбэ. Теэд эндэ оронойнмай эрхим бэрхэ 24 урилдаашанай хабаадаhые тэмдэглэхэдэ, туйлаhан дүнгынь яhала hайн гэхэдэ алдуу болохогүй.

„Урожайн" ЦС-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө

МЭРГЭН БУДАЛГААР «Урожай» бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москва шадархи Мтищевын сагаалса дээрэ үнгэргэгдэжэ байна.

Манай «Урожайн» мэргэшүүл республикынгаа нэрэ хүндые хамгаална. Буряадай Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй заочно таhагые даагша, спортын хүндэтэ мастер Петр Николаев, Зэдын аймагай «Заречный» совхозой тракторист мастерта кандидат Алексей Гаськов, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторг, спортын мастер Петр Маланов, ДОСААФ-ай Хоринай аймагай таhагай түрүүлэгшэ Сергей Бадмаев, ДОСААФ-ай областной комитедэй хүдэлмэрилэгшэ Валентина Смирнова, республикын статистическэ управлениин хүдэлмэрилэгшэ Майя Мадасон, энэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргэhэн Таня Николаева гэгшэд командымнай бүридэлдэ ороно.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөнэй тоосоон. Шалгалтын бригадын материал. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөнэй тоосооной түгэсхэл.

Гурбадахи хуудаhанда: «Шэнэ шатада» — Р. Цырендондоковой статья. Түрэл орондомнай. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Хирургнууд» — Е. Голубевой фоторепортаж. Нютаг нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Глоток после жажды» — телевизионно документальна фильм. 10.55 — Спортын программа. 11.25 — «Залуу наhан, таанадта!». 12.05 — «Лунный камень» — телефильм. (Англи), 5-дахи сери. 12.50—hүүлэй hонин. 13.00 — «Хүхюун нотонууд» (үнгэтэ). 13.25 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». Социалис Ажалай Герой академик Д. С. Коржинский үгэ хэлэхэ. 13.40 — Театр юного зрителя — И. Стрелковой «Представление начинается» гэжэ телевизионно зүжэг. 15.00 — Хүгжэмэй hонин. 15.45 — «Лунный камень» — телефильм. (Англи), 5-дахи сери. 16.30 — «Бидэнэр БАМ баринабди» (үнгэтэ). 17.00 — «Золотой Орфей» — Уласхоорондын эстрадын дуунай XI фестиваль. Болгариhаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Энээниие хүн бүхэн мэдэхэ ёhотой» — хөөрэлдөөн. 19.20 — hүүлэй hонин.

«Орбита». 19.40 — «Бидэнэр БАМ баринабди» (үнгэтэ). 20.10 — «Лунный камень» — телефильм. (Англи), 5-дахи сери. 20.55 — Хүгжэмэй hонин. 21.40 — Уран зохёолшо В. Каверинэй зохёохы хуудаhанууд». 22.25 — «Золотой Орфей» — Уласхоорондын эстрадын дуунай XI фестиваль. Болгариhаа дамжуулагдаха. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.40 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.00 — Спортын программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Хүгжэм» — телевизионно суглуулбари.

УНШАГТЫ hонирхохол байхат

ХУДАЛДААТА... АГАА[...]

Айхабтар эхүүн хү[...] элдэб газуудаар бузарла[...]hан агаартай хото гэжэ То[...] үнинэй шоодобори болон[...] hара соо тэрэнэй дүрбэл[...] километр бүхэндэнь 34 то[...] эhэ тортог. шорой дээрэ[...] унадаг байна. Тус хотодо а[...] hуудаг 11 миллион хүн [...] үдэр бүри 700 тонно двуок[...] серэтэй агаараар амисха[...] Элдэб шалтагаанаар наhа [...]раhан бүхы хүнүүдэйнь 20 п[...]центнь муухай агаараар ам[...] hанhаа боложо үхөө.

Гурбан жэлэй саада тээ 1[...] киогой үйлсэнүүдтэ тусхай [...]лөөhэ түлөөд, хүнүүдэй кис[...]родтой сэбэр агаараар ам[...] халха автомадууд тодхогд[...] юм.

«hАНААМГАЙ» ТОНУУЛШАН

Японой ниислэлэй үйлс[...] нэгэ банкhаа нугөөдэдэнь му[...]гэ зөөжэ ябаhан автомашин[...] светофорой хажууда бай[...]дань, полициин хубсаhатай х[...] дүтэлжэ ерээд, иигэжэ хэлэб[...] абтаhан мэдээнэй ёhоор маш[...]ынтнай кабина соо бом[...] тодхогдонхой байна. Тэдэни[...] шалгаха захиралта намда [...]төө гэбэ.

Тэрэ машинын шофёр, ду[...]бэн харуулшантаяа айhан, м[...]дэhэндээ машинаhаа гүйлдэ[...] гарабад. Тиихэлээрнь үнөө[...] полициин хубсаhатай хүни[...] машина соо ороhоор лэ үүды[...] хаб-яб хаагаад, шурд гүйл[...]жэ арилшоо. hүүлдэнь тэ[...] машинань олдоод. полици[...] хүн мүнгэн хоёрынь мүнөөш[...] болотор үгы.

НААДАНХАЙНУУДАЙ БОЛЬНИЦА

«Кидди ленд» — «Хүүгэд[...] орон» гэжэ Японой ниислэл[...] нэгэ томо универмагые нэр[...]дэг. Эндэ үхибүүдэй дура [...]ляаха юумэн хуу бии. Айха[...]тар янзын наадаанхайhаа эх[...]лээд, элдэб аттракционууд[...] тусхай рельс дээгүүр ябад[...] поезд, автомашинын трек гэх[...]мэтэ бии. Тиигэбэшье «наада[...]хайн больница» гэдэгынь ү[...] бүүдэй анхарал эгээл ехэ т[...]тадаг. Тусгаар онсо клиник[...] соо ямаршье наадаанхайе [...]лөөhэгүйгөөр «эмшэлдэг» ю[...] Тэрэ поликлиникэнь эгээл дэ[...]рэ дабхарта байдаг дээрэ[...]hээнь үхибүүд магазинай бүх[...] дабхарнуудай таhагуудта ор[...]хо, юумэ худалдажа абаха ба[...]тай болоно.

ТАМХИНhАА АРСАБАЛШАН

Японой «Мицубиси» гэ[...] компани hүүлэй арбан жэлд[...]рак үбшөөр үбдэжэ наhа бар[...]hан 8 бэрхэ мэргэжэлтэдээ а[...]даад байхадаа, ехэ тамхиш[...] хүнүүдые эмшэлхэ шэнэ түс[...] зохёогоо. Тамхинhаа гараh[...] алба хаагшын хоёр hара со[...] папирос амандаа хээгүй hаань, таба мянган иен мүнгэнэй ша[...] үгэдэг болоо. Хэрбээ жэл со[...] тэрэ хүнэй дахин тамхяа т[...]тажа захалаа hаань, үнөөх[...] урид үгэhэн мүнгэн шан[...] нэхэжэ абадаг. Харин 14 h[...]рын туршада тамхи татан[...] ябаhан хүндэ үшөө таба мян[...]ган иен түлэдэг.

Даб дээрэ энэ шан абахаа[...] 12 мэргэжэлтэдынь тамхинh[...] гараа. «Бидэ энэ арга хэрэгл[...]хэдээ гансашье хүнэй бэе[...] элүүртэ hанаагаа зобоод ти[...]гээ бэшэбди. Манда мэргэжэ[...]схэтэй хүдэлмэришэние бэ[...]дэхын тула фирмэ хахад мил[...]лион иен гаргашална» гэж[...] компаниин президент хэлэнэ.

АЙХАБТАР ТОМО СЭСЭГ

Дэлхэй дээрэ эгээл томо хоёр янзын сэсэгүүдые Суматра арадай ой модон соо хаража болоно. Эгээн түрүүн 1918 ондо Рафдолесия Арнольди гэгшэ тэрэ сэсэгүүдэй нэгые олоhон юм. Тэрэ сэсэгэй дээдэ дэлбэнүүдэй үргэниинь метр болодог. Тэдэнэй удаа 50 жэл болоод, Суматра арал дээрэ баhа нэгэ айхабтар томо Аморфорфаллюс гэдэг сэсэг олдоо.

ДАЛАЙН УhАНhАА — УРАН

Япондо далайн уhанhаа уран гэжэ бодос абаха арга зохёогоод, туршагдажа байна. Мэргэжэлтэдэй тооложо үзэhэнэй ёhоор даб дээрэ шэнжэлэгдэhэн далайнуудай уhан соо 866 тонно ураново бодосуудай хэбтэшэ бии гэжэ багсаагдана. Харин гадаада ехэ далайнуудай уhан соо 4 миллиард тонно уран бии гэжэ тоологдодог. 1885—1990 онуудта оронойнгоо бүхы атомно электростанцинуудые далайн уhанhаа абтаhан уранаар хүдэлгэдэг болохобди гэжэ тоолоно.

(«Азия и Африка сегодня» гэжэ журналhаа абтаба).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:
г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-03, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.